

DECEMBER 2005 - JAARGANG 31 - NUMMER 6

Hak-al

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

In dit nummer

- Nieuwe natuur rond Culemborg
- Vogeltrips naar Vlieland en Texel
- Libellen in de Regulieren

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Dorpstraat 24
4111 KS Zoelmond
e-mail: redactie@nvwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Ellen Geleedst,
Harry van de Warenburg,
Ruud Post,
Gerrit Jan Klop (webbeheer)

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht
Culemborg
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Vormgeving:
Ruud Post

Druk:
Dione b.v.
Culemborg

Oplage:
380 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
G. Greeve, J.J. Geleedst,
Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg
en F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht
Culemborg en wordt gratis
onder haar leden verspreid.

Van de redactie

Beste Hak-al-lezers,

Voor u ligt alweer het laatste nummer van dit jubileumjaar. Onze vereniging heeft het derde decennium op passende wijze vol gemaakt, met leuke activiteiten, excursies en lezingen. De extra inspanningen daarbij om nieuwe leden te werven, hebben volgens de laatste berichten hun vruchten afgeworpen. Daarnaast hebben we veel positieve reacties gekregen op de jubileum-Hak-al van september, zodat we met een zekere tevredenheid mogen terugkijken op het afgelopen jaar.

Minder leuk is dat het eind van het 30-jarig jubileum ook gepaard gaat met het vertrek van Ellen Geleedst uit de redactie. Ze werkt nog mee aan het jaarverslag dat in februari verschijnt, maar wat de reguliere Hak-als betreft, is dit echt haar laatste nummer. Ellen deed het werk naar eigen zeggen met meer plezier dan ooit, maar daar ze nog ander -belangrijker-vrijwilligerswerk doet, moest ze een keuze maken.

Eerlijk gezegd valt Ellens vertrek mij zwaar. Op geweldige wijze hield ze de afgelopen jaren alle redactielijntjes bij elkaar, bewaakte ze de deadlines en bemiddelde ze bij (beginnende) problemen. En dat zijn nog maar enkele van de zaken waar Ellen zich mee bezighield. Kortom: een groot verlies voor de redactie dus, maar uiteraard is haar keuze goed te begrijpen. Graag wil ik Ellen bedanken voor haar geweldige inzet om van de Hak-al het mooie blad te maken dat het nu is.

Het wegvallen van Ellen betekent dat we op zoek moeten naar een vervangster of vervanger. Wie het leuk vindt redactioneel werk te doen en graag wil toetreden tot het redactieteam kan zich bij ondergetekende melden via Lvanoort@planet.nl. We verwachten natuurlijk niet dat Ellens opvolg(st)er meteen al het werk doet wat Ellen deed. Het belangrijkste is in ieder geval het verzamelen van kopij en de eerste beoordeling (redigeren) van de teksten. Uiteraard zal ik iedereen die geïnteresseerd is nadere informatie geven over wat het werk nu precies inhoudt. Schroom niet te reageren! Het is een leuke en dankbare klus.

Na deze vacatureperikelen iets over de Hak-al die voor u ligt. Vogels en vogelaars hebben deze keer een groot aandeel in de inhoud. Niet alleen dankzij de terugkeer van Jouke Altenburgs vogelrubriek, maar ook door de verslagen van twee vogeltrips naar de Waddeneilanden. Een mooi tegenwicht tegen dit gevederde geweld bieden onder meer het artikel van Annette van Berkel en Kars Veling over libellen in de Regulieren en het stuk van Mike van der Linden over nieuwe natuur rond Culemborg.

Tot slot: het eerstvolgende nummer van de Hak-al, ik memoreerde het al, is het jaarverslag, dat in februari verschijnt. In maart verschijnt dan weer een reguliere Hak-al. U heeft nog tot 6 maart om daarvoor kopij in te sturen. Alle tijd dus om tijdens lange winteravonden een mooie bijdrage te verzinnen én te maken voor ons verenigingsblad.

Veel leesplezier!

Louis van Oort

Nummer 6

Het voorblad
De wadkant van Vlieland

Foto:
Gerrit Jan Klop

- 04** Nieuwe natuur in en om Culemborg
- 05** Van de leesplank
- 09** Goed gezien
- 10** Beter water, meer libellen in de Regulieren
- 13** Waar komt die naam vandaan? Brand- en andere ganzen
- 14** Vlieland 2005
- 16** Green Rangers Culemborg
- 18** Drie dagen vogelen op Texel en de klap daarna
- 23** Nieuws van het bestuur
- 24** Boomfeestdag of grienden snoeien
- 26** Werken in de natuurtuin
- 27** Mysterybird
- 28** Korte berichten
- 29** Vogels in en om Culemborg
- 31** Adressen
- 32** Agenda

Nieuwe natuur in en om Culemborg

door Mike van der Linden

Zoals iedereen ondertussen wel heeft gezien, is Rijkswaterstaat druk doende met de verbreding van de A2. Links en rechts ervan verdwijnt er het een en ander. Griend, grasland, populierenbosjes, maar ook de bebouwing van Bradaal. Het is niet misselijk, zou je zeggen, maar het schijnt te moeten, in dit tijdsgewricht.

Maar wat je er ook van mag denken, juist in ditzelfde tijdsgewricht is ieder die op dergelijke schaal ruimte in beslag neemt en daarmee natuurwaarden vernietigt, verplicht dat verlies te compenseren, zelfs al hebben de plannen de maatschappelijke (of eigenlijk overheids-) goedkeuring. Deze regel geldt voor iedereen, dus ook voor Rijkswaterstaat.

Compensatie van de onder het asfalt verdwenen natuur dus. Rijkswaterstaat heeft daartoe de samenwerking gezocht met de streek, zoals dat zo netjes heet. Rondom het tracé van de A2 hebben ze acht particulieren, meestal boeren, gevonden die op hun land natuur wilden laten inrichten. Zes terreinen in Geldermalsen (de meeste in Beesd), één in Neerijnen (bij Verkeersplein Deil) en één in Culemborg. De terreinen variëren in grootte van ongeveer één tot ongeveer tien hectare.

De eigenaar van de grond blijft eigenaar. Hij krijgt het waardeverlies van de grond vergoed (want grond met natuur erop is 'op de markt' veel minder waard dan landbouwgrond), maar moet in ruil daarvoor ermee instemmen dat die grond voorgoed de bestemming 'natuurgrond' krijgt. Geen landbouw, geen bebouwing of iets anders, nooit meer, maar natuur dus. Bovendien moet de eigenaar toestaan dat zijn terrein als natuur wordt ingericht volgens de doelstellingen die het Rijk en de Provincie daarvoor hebben opgesteld en dat het daarna ook als zodanig wordt beheerd. De eigenaar kan ervoor kiezen om inrichting en beheer zelf ter hand te nemen, tegen een toereikende vergoeding. Maar hij wordt daarin gecontroleerd door DLG, de Dienst Landelijk Gebied van het Rijk, die volgt of alles wel volgens de natuurdoelstellingen verloopt. Zo niet, dan bestaat de mogelijkheid dat (een deel van) het geld wordt teruggevorderd. Geen sinecure dus.

Zoals gezegd, zoekt Rijkswaterstaat hierin samenwerking met de streek. Een onderdeel daarvan is dat men probeert de eigenaars ertoe te brengen inrichting en beheer te laten uitvoeren door de Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Tieler- en Culemborgerwaarden (VANL T&CW). Dit is de club van boeren (en burgers) die in onze contreien agrarisch natuur- en landschapsbeheer wil uitvoeren en bevorderen. Eén

van de betrokken terreinen zal zelfs aan deze VANL T&CW in eigendom worden gegeven, tegen de belofte dat die het voor minstens tien jaar lang ook als natuur gaat beheren op een manier die overeenkomt met de gestelde natuurdoelen. DLG zal dit op dezelfde manier controleren als bij de andere eigenaren.

Het enige terrein in Culemborg was in dit langlopende project het eerste aan de beurt en daar is op 17 november een begin gemaakt met de herinrichting tot natuur. Wethouder Greeven heeft er als eerste wat klei weggegraven. Dit terrein ligt pal ten westen van de A2 en net onder Bradaal (het zwarte driehoekje op het kaartje; de meeste andere percelen liggen overigens een stuk verder van de snelweg af).

Niet een toonbeeld van stilte en rust, maar daar zullen vooral de menselijke bezoekers wat last van hebben. Er worden wel een overzichtspunt en een paadje aangelegd, zodat er toch plezier aan beleefd kan worden. Als het goed is, gaan zowel aanleg als in ieder geval het beheer hier uitgevoerd worden onder de vlag van de VANL T&CW, daar zijn nu nog gesprekken over gaande. In ieder geval moet de aanplant als sluitstuk van de hele inrichting vóór het komende groeiseizoen klaar zijn.

Het natuurdoel dat er verwezenlijkt wordt, heeft de prozaïsche (of juist poëtische?) naam 'stapsteen amfibieën'. Het terrein van ruim 2 ha wordt zo ingericht, dat tal van amfibieën zich er thuis zullen gaan voelen en daarmee ook allerlei andere dieren en planten die in onze streek thuishoren. De bouwvoor (de 30 cm dikke laag grasland die vol zit met de meststoffen uit de tijd van het intensieve landbouwgebruik) wordt afgegraven, er worden op een goede manier enkele poelen en kleine hoogteverschillen aangelegd en verspreid hard- en zachthoutbosjes aangeplant. Voor de rest moet de natuur zichzelf ontwikkelen, wat de kruidachtige planten betreft voornamelijk uit de zaadbank van vroeger, die

hopelijk van onder de bouwvoor tevoorschijn komt.

Het natuurdoel dat er verwezenlijkt wordt, heeft de prozaïsche (of juist poëtische?) naam 'stapsteen amfibieën'. Het terrein van ruim 2 ha wordt zo ingericht, dat tal van amfibieën zich er thuis zullen gaan voelen en daarmee ook allerlei andere dieren en planten die in onze streek thuishoren. De bouwvoor (de 30 cm dikke laag grasland die vol zit met de meststoffen uit de tijd van het intensieve landbouw-gebruik) wordt afgegraven, er worden op een goede manier enkele poelen en kleine hoogteverschillen aangelegd en verspreid hard- en zacht houtbosjes aangeplant. Voor de rest moet de natuur zichzelf ontwikkelen, wat de kruidachtige planten betreft voornamelijk uit de zaadbank van vroeger, die hopelijk van onder de bouwvoor tevoorschijn komt.

Het natuurdoel heet dus 'stapsteen amfibieën'. Maar waar kunnen die beestjes dan heenstappen? Nu nog bijna nergens heen. Maar het ligt in de bedoeling dat vlakbij, in de nabije toekomst het gebied 'de Molenkade' tot natuur wordt ontwikkeld (niet in het kader van de compensatie voor de verbreding van de A2). En bovendien ligt het perceel in de buurt van waar het ecoduct over de A2 gepland is, zodat er een verbinding kan ontstaan naar het Beesdsse veld en zo verder naar het oosten. En op korte afstand worden in de nabije toekomst ter compensatie voor de verbreding van de A2 ook andere percelen in ontwikkeling genomen, met eenzelfde natuurdoelstelling.

Het ziet er dus naar uit, dat we op korte termijn natuurwinst kunnen boeken in ons werkgebied. Ontwikkelingen die erom vragen nauwgezet gevolgd te worden; wat ontwikkelt er zich aan natuurwaarden in en om die gebiedjes en zeker ook: wordt het beheer werkelijk wel goed uitgevoerd? Iets om de vin-ger opgewekt maar goed aan de pols te houden! En wil je er meer van weten, neem dan contact op met de schrijver van dit artikel.

periode: augustus - oktober 2005

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

Dit keer een flinke stapel tijdschriften, twee jaarverslagen, een gedenkboekje en een boek.

Argus

In Argus wordt uitgebreid ingegaan op het actuele thema van dode dieren in de natuur. Het eerste artikel is een bespreking van het boek "Dood doet leven" (KNNV) en het tweede gaat over "Het doodgaan van dieren in de natuur". Beide artikelen zijn van de hand van Jan Bouterse. Verder in het tijdschrift staan onder andere nog artikelen over de korhoenders die de Hoge Veluwe wil uitzetten en over de bestrijding van muskusratten. Faunabescherming is tegen en weet dit goed te beargumenteren.

't Altenatuurtje

In 't Altenatuurtje wordt verslag gedaan van de 1000 en 1 soortendag die op 11 juni 2005 in de Struikwaard is gehouden. Volgens de tabel op bladzijde 29 zijn er 346 verschillende organismen gedetermineerd, respectievelijk 67 gewervelde dieren, 104 ongewervelden en 175 planten. Sommige groepen zijn vrij volledig gedekt, bijvoorbeeld sprinkhanen en zweefvliegen, maar de spinachtigen komen er met twee soorten maar bekaaid af. Dit bewijst eens te meer dat zo'n soortendag duidelijk afhankelijk is van de deelname van specialisten. Andere onderwerpen zijn: een verslag van de inventarisaties van broedvogels en amfibieën in en langs het polderwater de Alm met het verheugende nieuws dat de patrijzen het weer goed doen. Op bladzijde 55 en 56 wordt melding gemaakt van het

voorkomen van het veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje en de wespenspin. Beide soorten zijn inmiddels ook in onze omgeving gesignaleerd.

BLAD - IVN Tiel

In Blad wordt op bladzijde 4 en 5 melding gemaakt van de activiteiten van de Tielse Plantenwerkgroep. Deze uit zeven enthousiaste floristen bestaande groep inventariseert al jaren in Passewaaij en de Put van Buren. In Passewaaij werden 145 soorten waarvan zeven rode lijst- en elf aandachtsoorten geteld en in de Put van Buren 149 soorten. Daarvan negen rode lijst- en negen aandachtsoorten. Misschien is het een leuk idee om een keer de Tielse en Culemborgse Plantenwerkgroepen een gezamenlijke excursie naar de Burense Put te laten houden.

Boomblad

In Boomblad staan onder meer verslagen van een onderzoek naar predatie van eieren en kuikens van weidevogels -Big Brother in het weiland- en een onderzoek naar onze inheemse eiken. Hoe eigen zijn onze eiken. Bij dit laatste onderzoek is DNA onderzocht om de afstamming te bepalen.

Brachytron

De kanaaljuffer rukt op in Nederland zo lezen we in Brachytron. Nieuwe populaties werden ontdekt van de hoogveenglanslibel (in 2003) en de bruine korenbout (in 2002). Verder een overzicht van zeldzame libellen in Nederland in 1999, 2000 en 2001. In dit overzicht worden

zeventien zeldzame soorten besproken.

De Dompfoorn

Eindelijk succes meldt De Dompfoorn. Na jarenlang nestkasten voor kerkuilen te hebben geplaatst, werd dit jaar alle moeite beloond met twee broedgevallen. De eerste broedgevallen van kerkuilen in de Vijfheerenlanden. Hiermee was de koek nog niet op, want vlak voor het ter perse gaan van nummer 3 werd bekend dat er nog een broedgeval dit jaar heeft plaatsgevonden.

Knipselkrant

Monniksgier, poema, sneeuwvlokje. Al deze dieren werden landelijk bekend door berichten in de krant. In de Knipselkrant komen we deze berichten weer tegen. Dode dieren in de Oostvaarderplassen, wilde ganzen, zwijnen en vossen zijn daarnaast de hoofdrolspelers van de overige berichten die in de Knipselkrant verzameld worden.

De Kruisbek

Zoals gewoonlijk bij een jaaroverzicht zijn er goede en slechte berichten. Zo ook in het overzicht van kolonievogels en zeldzame broedvogels in Utrecht in 2004. Wilco Stoopendaal heeft in de Kruisbek de verzamelde gegevens in een artikel verwerkt. Positief nieuws over de aalscholver, de lepelaar en de blauwe reiger. Minder gelukkig waren purperreiger, kokmeeuw en visdief. Oever- en huiszwaluwen hadden een goed jaar. Bij de zeldzame vogels gaat het de ganzen (kol-, brand-, Canadese en Indische gans) voor de wind. Ook de ijsvogel deed zijn best. Uiteraard is dit slechts een greep. Dus wie alles wil weten, raad ik een bezoek aan de lectuurbak in de Ketelvink aan.

De Levende Natuur

Zoals altijd bieden de afleveringen van de Levende Natuur veel informatie voor de geïnteresseerde

natuurliefhebber. Nummer 4 gaat over stadvlinders, groene stranden en stroomdalvegetatie langs de Overijsselse Vecht. Het extra dikke nummer 5 is geheel gewijd aan het herstel van de heide. De heide als landschap en de heide als biotoop voor zeldzame dieren zoals reptielen, gentiaanblauwtjes en zadelsprinkhanen. Het gaat erom bij herstelprojecten rekening te houden met de bijzondere fauna en flora van de heide.

Mooi Gelderland

In Mooi Gelderland aandacht voor het waterbeheer. Het gaat om water vasthouden, bergen en benutten. Zo wordt in de Regulieren met behulp van kwelbuizen dieper kwelwater het natuurgebied ingevoerd (bladzijde 8).

Mooie foto's van nachtvinders en rupsen staan afgedrukt op bladzijde 20 en 21 .

Natuurbehoud

Natuurmonumenten zingt de lof van Schiermonnikoog. Als je het artikel op bladzijde 14 tot 19 hebt gelezen krijg je zin om onmiddellijk een week ernaartoe te gaan. Daarnaast heel veel nieuws onder andere over het jubileum, aanbiedingen en excursies.

Nieuwe Wildernis

Ook aandacht voor waterbeheer in Nieuwe Wildernis. In het artikel "Van kostenpost naar economische factor" zien de auteurs dat water- en natuurbeleid elkaar kunnen versterken. In het artikel "Indianenverhalen" wordt de mythe van de edele wilde doorgeprikt.

NVL Nieuwsbrief

De klapper van 2005 wat betreft de libellen is de vondst van de oostelijke witsnuitlibel. Ergens in zuidoost Friesland bleek zelfs een voortplantingsplaats te bestaan. De libel werd voor het laatst in 1994 waargenomen en toen ging het om slechts één

exemplaar. De Nieuwsbrief van de NVL bericht er uitgebreid over en brengt daarnaast nog veel meer libellennieuws.

SOVON nieuws

Ook SOVON nieuws meldt dat 2004 een uitstekend jaar was voor oever- en huiszwaluwen. De goede berichten uit het Utrechtse (zie de Kruisbek) blijken voor het hele land te gelden. Voor het eerst heeft een paar wilde zwanen met succes in Nederland gebroed. Een uitgebreid verslag hierover is te lezen op bladzijde 10 en 11.

Terra

Een leuke maar wat oppervlakkige rapportage over de Biesbosch in Terra nummer 5 smaakt naar meer. Zo had ik graag gelezen hoe de uitbreiding van het natuurgebied met 2100 hectare gestalte gaat krijgen. Op bladzijde 22-25 wordt een praktijkvoorbeeld van auto-delen besproken. In dit voorbeeld delen twintig gezinnen 2,5 auto. Hoe dat allemaal geregeld is, levert een boeiend verslag op.

Het thema van Terra nummer 6 is de duisternis. Het bevat een pleidooi voor een intelligent en zuiniger gebruik van kunstlicht. Het moet s'nachts weer donker zijn en alleen daar waar het echt nodig is moet kunstlicht gebruikt worden.

Van Nature

Van Nature geeft veel informatie over het beleid en de gebieden van Natuurmonumenten. Ik noem enkele punten:

- De Wieden, nu officieel Wetland
- Snelweg voor kleine ijsvogelvlinder, Natuurmonumenten gaat beheer akkers verbeteren
- Sterke afname van vogels van open duin op Schiermonnikoog
- Helpt van ons land achteloos weggegooid
- In 2007 bouw ecoduct bij Planken wambuis (Veluwe) Nogmaals, het is maar een kleine greep.

Vlinders

De vlinders blijken het steeds moeilijker te krijgen. Het afgelopen jaar 2004 is een van de slechtste jaren sinds de oprichting van de Vlinderstichting. Naast dit bericht uit Vlinders lezen we onder andere ook over parelmoervlinders in de duinen, de nieuwe vlinderatlas (in ontwikkeling), een nieuwe waardplant voor het oranje tipje (veldkruidkers) en vlinderrijkdom in de bergen van Zuid-Bulgarije.

Vogels

Vogels komen gaan. Wie had ooit gedacht dat de huismussen het moeilijk hebben en dat de grote en kleine zilverreiger nu vaste voet in ons land krijgen? In Vogels nummer 3 lezen we erover. In Vogels nummer 4 presenteer Vogelbescherming haar plan voor de "natte as", een keten van moerasgebieden die de moerasvogels een betere toekomst moet gaan geven. Uilen hebben mij altijd gefascineerd. Ik was daarom ook heel blij met de prachtige fotoreportage op bladzijde 18 t/m 21 van hetzelfde nummer.

Zoogdier

Bij alle berichten over grote grazers in de natuur horen we zelden of nooit iets over de moeflon. In Zoogdier wordt deze leemte opgevuld met het artikel: "De moeflon een zeldzaam huisdier". De moeflon is voor Nederlandse begrippen een groot zoogdier. Maar ook op de kleintjes moeten we letten. De zeldzame hazelmuis verdient alle aandacht. In 2005 start het meetnet voor dit prachtige knaagdier dat veel weg heeft van een mininatuur eekhoortje. In het artikel "Hazelmuisen in Vlaanderen en Nederland" grensoverschrijdend!" wordt alvast een voorschot op dit meetnet genomen.

Vanaf 2 november liggen alle besproken tijdschriften weer in de lectuurbak in de Ketelvink.

De bibliotheek is dan uitgebreid met de twee jaarverslagen, het gedenkboekje over de Schaapskooi en het boek Rode lijst van de Nederlandse broedvogels. Dit laatste boek is een voortreffelijk werk dat niet alleen alle soorten bespreekt maar ook ingaat op het Nederlandse landschap, de veranderingen daarin waardoor de rode lijst soorten in de knel komen, de te nemen maatregelen om de neerwaartse spiraal te stoppen en zo mogelijk zelfs om te buigen. Lezen dat boek!

Argus - de Faunabescherming - jaargang 30 nr 3 - september 2005
't Altenatuurtje - Natuurbeschermingsvereniging Altenatuur - nummer 4 oktober 2005
IVN Tiel - jaargang 17 nummer 3 herfst 2005
Boomblad -Alterra- jaargang 17 nr. 4 - augustus 2005
Brachytron - Ver. Libellenstudie - jaargang 8 - juni 2005
De Dompfoorn - N.V.W. De Vijfheerenlanden - jaargang 39 nummer 2 en 3 - juni en september 2005
Knipselkrant - Faunabescherming - jaargang 29 nr 3 en 4 - juli en september 2005
De Kruisbek -Vogelwacht Utrecht- jaargang 48 nr 4 - september 2005
De Levende Natuur - jaargang 106 nr 4 en 5 - juli en september 2005
Mooi Gelderland - Geldersch Landschap - jaargang 2 nr 3 - herfst 2005
Natuurbehoud - Ver. Natuurmonumenten - jaargang 36 nr 3 - herfst 2005
Nieuwe Wildernis - St. Kritisch Bosbeheer - jaargang 10 nr 35
NVL Nieuwsbrief - Ned. Ver. voor Libellenstudie - jaargang 9 nr. 3 september 2005
SOVON nieuws - jaargang 18 nr 2 - juli 2005
Terra - Stichting Natuur- en Milieu - jaargang 1 nummers 5 en 6 - juli en oktober 2005
Van Nature -Vereniging Natuurmonumenten- jaargang 15 nrs. 7/8, 9 en 10 - juli t/m oktober 2005 (bij nr 9 een supplement in het Engels)
Vlinders - De Vlinderstichting - jaargang 20 nr 3 - augustus 2005
Vogels - Vogelbescherming - jaargang 24 nr 146 en 147 - zomer en herfst 2005
Zoogdier -Vereniging Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming- jaargang 16 nr. 3 - september 2005

De binnengekomen jaarverslagen zijn van SOVON en Vogelbescherming Nederland, allebei betreft het een verslag over 2004. De NVW Vijfheerenlanden verrast ons met het jubileumboekje "Een boekje open" uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het natuurcentrum De Schaapskooi in Hei en Boeicop. Tenslotte het boek: Rode lijst van de Nederlandse broedvogels. Het gaat om een gezamenlijke uitgave van Vogelbescherming, Tirion Natuur en SOVON.

Goed gezien

Op een zondagochtend in september deden wij een vreemde ontdekking. Een ontdekking in de hal tussen de stapel schoenen. Een pad, niet zomaar een pad maar één met een aparte kleur. Na de pad vrij gelaten te hebben in de tuin vond ik op internet al snel wat voor soort pad het was geweest. Een rugstreepad. Op www.ravon.nl kun je meer informatie lezen over deze soort en horen wat voor geluid ze maken. Ik hoop ze volgend jaar live te horen!

Gerdit Greve en Joan Naus

Beter water, meer libellen in de Regulieren

Annette van Berkel & Kars Veling

Sinds 1999 wordt de Regulieren door de insectenwerkgroep van de NVWC onderzocht op libellen. Er loopt een route waarop ieder jaar zes tot negen keer de libellen worden geteld. Daardoor krijg je een mooi overzicht van de libellenstand in het gebied. Uit het onderzoek blijkt dat de maatregelen die het Geldersch Landschap heeft genomen om de waterkwaliteit te verbeteren positief lijken te werken.

De Regulieren ligt tussen Culemborg en Buurmalsen en is een natuurreservaat van de Stichting het Geldersch Landschap. Het is een komkleireservaat. Dit wil zeggen dat hier de zeer kleine, fijne kleideeltjes zijn afgezet. Lange tijd was dit gebied onbruikbaar voor de landbouw. Het was er veel te nat en het enige dat goed groeide daar waren populieren

Annette telt libellen in de Regulieren(route).
Foto: Kars Veling.

en wilgen. De regulieren bestaan dan ook grotendeels uit natte graslanden, populierenbossen en wilgengrienden. Doordat het gebied een eigen waterhuishouding heeft, kan de beheerder het water vasthouden om zo te zorgen dat het ook nat blijft. In de zomer echter moest men nogal wat water van buitenaf inlaten omdat het gebied anders te droog werd. Dat water van buiten was heel anders van samenstelling en de kwaliteit was duidelijk minder dan het eigen water van de Regulieren.

Waterkwaliteit

In 2002 is de beheerder, het Geldersch Landschap, begonnen met maatregelen om de waterkwaliteit in het gebied te verbeteren. Hiervoor werden twee belangrijke maatregelen uitgevoerd:

- De sloten die in het gebied liepen waren deels ondiep en hadden zeer veel slib (met voedingsstoffen van het gebiedsvreemde water) op de bodem. De afgelopen jaren zijn de sloten gebaggerd en uitgediept. Dit betekent een duidelijke vooruitgang in de waterkwaliteit.
- Om te voorkomen dat men iedere zomer weer water van buiten moet inlaten, zijn er de zogenaamde kwelbuizen geplaatst (zie figuur 1). Deze buizen lopen wel 30 meter de grond in en zorgen er voor dat het water uit die diepe lagen naar boven komen en op die manier de Regulieren nat houden. Dat diepe water is kwelwater vanuit de Utrechtse heuvelrug en doordat dat water al vele duizenden jaren in de grond aanwezig was, heeft het een speciale samenstelling die kansen biedt aan veel soorten die afhankelijk zijn van een goede waterkwaliteit.

Figuur 1: kaartje met ligging van de route en de kwelbuizen

De libellenroute

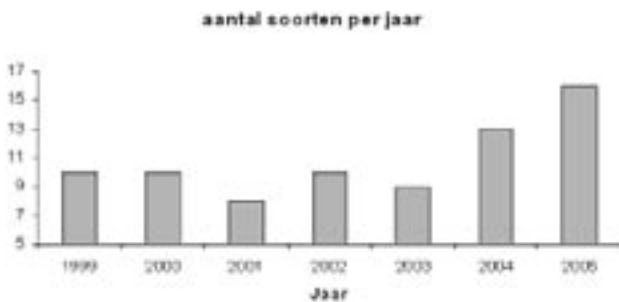
De route waarop ieder jaar de libellen worden geteld (zie figuur 1) ligt maar in een klein deel van de Regulieren bij het begin van de rondwandeling bij het bruggetje over de Bisschopsgraaf bij de Zeedijk. Toch geven de gegevens die we hier verzamelen een betrouwbaar beeld van de veranderingen die in de libellenstand in het hele gebied optreden. Dat blijkt uit de incidentele tellingen die we ook in andere delen van de

Regulieren uitvoeren.

Bij het tellen van de libellen wordt er in laag tempo langs de sloot gelopen en worden alle libellen die te zien zijn genoteerd. De tellingen gebeuren alleen bij goed weer, omdat libellen zich bij slecht weer verstoppen en dus niet te zien zijn. Omdat je ieder jaar de tellingen op dezelfde manier uitvoert, kun je de aantallen die je vindt goed vergelijken en kun je uitspraken doen over hoe het met een bepaalde soort gaat. De methode die we in de Regulieren toepassen wordt op 250 andere plaatsen in Nederland ook gebruikt, zodat we ook een vergelijking kunnen maken met andere plekken in het land. In dit artikel zullen we ons alleen even op de Regulieren zelf richten.

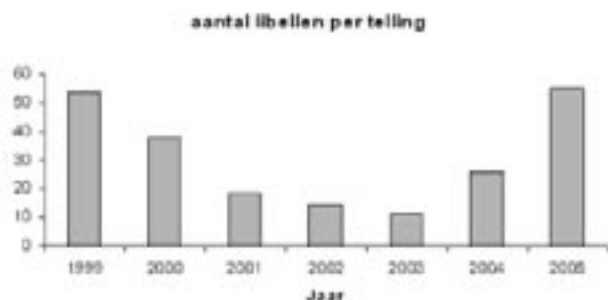
Meer soorten

In totaal zijn er op de route vanaf 1999 achttien soorten libellen aangetroffen (zie tabel). Dit is voor Culemborgse begrippen best een groot aantal. De sloot waarlangs de route loopt, is in de jaren negentig gegraven en in 1999 was er nog sprake van redelijke aantallen libellen. Vanaf die tijd ging de kwaliteit van het water duidelijk achteruit, wat te zien was aan het dichte kroosdek dat de sloot een groot deel van het jaar bedekte. Het aantal libellen nam dan ook duidelijk af tussen 1999 en 2003.

Figuur 2: grafiek aantal soorten 1999-2005

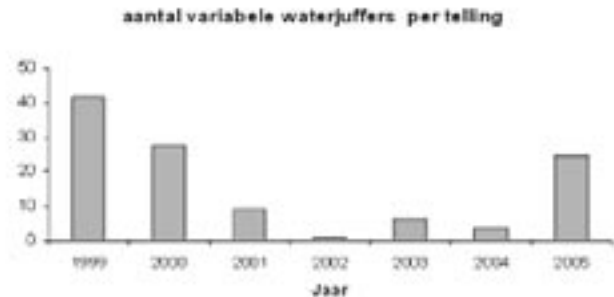
De verbeterde waterkwaliteit door het baggeren en ingelaten kwelwater lijkt op de libellen duidelijk een positief effect te hebben (figuur 2 en 3). Opvallend is dat de soorten die de laatste twee jaar in de route zijn verschenen of sterk in aantal zijn vooruit gegaan libellen zijn die ook veel voorkomen in laagveengebieden, zoals de gewone pantserjuffer,

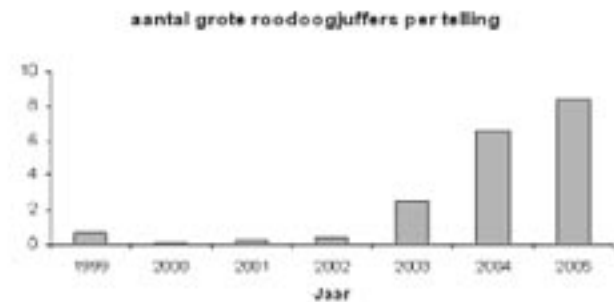
Figuur 3: grafiek aantal libellen per telling 1999-2005

variabele waterjuffer (figuur 4), grote roodoogjuffer (figuur 5) en viervlek. Ook de bruine glazenmaker is een paar jaar weg geweest, maar inmiddels is ook die soort weer aanwezig (figuur 6).

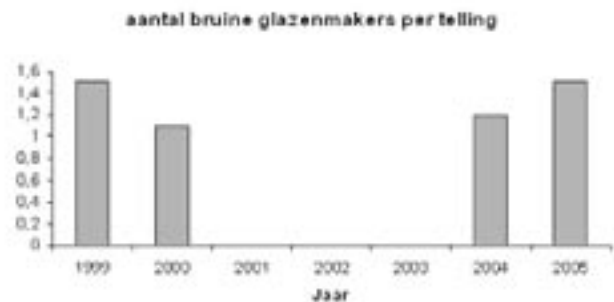
De Regulieren is een echt kleigebied, maar in de ondergrond zijn wel veenlagen aanwezig. Laagveengebieden hebben als kenmerk dat ze vaak

Figuur 4: grafiek aantal variabele waterjuffers per telling 1999-2005

Figuur 5: grafiek aantal grote roodoogjuffers per telling 1999-2005

Figuur 6: grafiek aantal bruine glazenmakers per telling 1999-2005

Viervlek. Foto: Kars Veling.

gevoed worden met kwelwater en dat is inmiddels door de kwelbuizen ook steeds meer het geval in de Regulieren.

De toekomst

Het lijkt er dus op dat de verandering in de waterkwaliteit positief werkt op de libellen in de Regulieren. We zullen moeten afwachten of die toename in de libellenfauna doorgaat de komende jaren. Er zijn wellicht nog nieuwe soorten te verwachten. In een aantal sloten in de Regulieren is de waterplant krabbescheer sterk toegenomen en een aantal libellensoorten is gebonden aan deze waterplant. De groene glazenmaker bijvoorbeeld is een Europees beschermd soort, die op zo'n 25 kilometer van de Regulieren in Utrecht en Zuid-Holland voorkomt. Deze soort zou de komende jaren best de Regulieren kunnen ontdekken als leefgebied. Ook de vroege glazenmaker, een Rode-Lijstsoort, komt vaak bij krabbescheer voor en ook deze libel kunnen we de komende jaren verwachten. Een andere soort waar we vol spanning naar uitkijken, is de bruine korenbout (ook een Rode-Lijstsoort).

Een taak voor de beheerder

Voor veel libellen is de waterkwaliteit bepalend of ze leefmogelijkheden hebben, maar ook inrichting en beheer van de oevers is enorm belangrijk. Als de oevers in de Regulieren wat geleidelijker zouden verlopen, zodat er een betere water- en oeverplantenbegroeiing kan ontstaan, is de kans op vestiging van deze soorten een stuk groter. Behalve het water hebben libellen ook jachtgebied nodig en dit kan worden verbeterd door niet alle oevers te maaien, maar een deel van de plantengroei te laten staan. De insectenwerkgroep van de NVWC zal de komende jaren de Regulieren blijven onderzoeken en we hopen dat door de inrichting en het beheer er nog veel meer libellen te zien zullen zijn.

Dankwoord:

De tellingen van libellen in de Regulieren zijn uitgevoerd door Annette van Berkel, Gerben Mensink, Richard Witte, Kars Veling en Karin Verspui.

Tabel 1, waargenomen libellen op de monitoringroute van 1999-2005

Houtpantserjuffer	82
Gewone pantserjuffer	2
Lantaarntje	388
Variabele waterjuffer	1164
Azuurjuffer	1
Grote roodoogjuffer	431
Kleine roodoogjuffer	134
Bloedrode heidelibel	50
Steenrode heidelibel	96
Bruinrode heidelibel	11
Viervlek	23
Platbuik	8
Gewone oeverlibel	13
Grote keizerlibel	8
Glassnijder	4
Bruine glazenmaker	40
Blauwe glazenmaker	7
Paardenbijter	32

Variabele waterjuffer. Foto: Kars Veling.

Waar komt die naam vandaan?

Brand- en andere ganzen

door Ellen Geleedst

De winter is traditioneel het jaargetijde dat met ganzen wordt geassocieerd. Ijskoude ganzenexcursies naar de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden; gierende wind als je het raampje van het autoportier omlaag draait om ze met de kijker te bekijken; ganzen die je over hoort vliegen in de koude nacht; besneeuwde weilanden... Alleen, dat is de laatste jaren behoorlijk aan het veranderen. Niet alleen de grauwe ganzen zijn het hele jaar te vinden in het rivierengebied, maar ook bijvoorbeeld de kolgans. Ik kan er alleen niet aan wennen om hartje zomer kolgans in de lucht te horen. Gevoelsmatig klopt er dan toch iets niet.

Een brandgans is echter een beest dat we hier toch vooral aantreffen in de winter. Gelukkig, toch nog een traditionele wintergans. Leuk om daarom eens na te denken over zijn naam. Van veel andere ganzen ligt de naam wel erg voor de hand. Grauwe gans zegt ongetwijfeld iets over de kleur. Kolgans komt van zijn witte "kol", de witte snavelbasis die uitloopt op het voorhoofd. Bij de herkomst van de namen 'rietgans' en 'dwerggans' kunnen we ons waarschijnlijk ook wel een voorstelling maken. Maar waar komt brandgans nu vandaan?

Zou 'brand' te maken hebben met vreugdevuren bij hun aankomst? Verspreiden ze een brandlucht? Of zegt het toch iets over de kleur? Welnu, dat laatste is het geval. 'Brand' is afgeleid van het oud-Noorse 'brandr', dat 'brandend stuk hout' betekent. De zwarte kleur van verkoold hout komt overeen met die van de hals en borst van de brandgans.

De wetenschappelijke naam voor brandgans is: *Branta leucopsis*. Dat omschrijft de gans nog iets nauwkeuriger dan onze Noorse en Nederlandse naam. Het betekent namelijk: zwarte gans met wit gezicht.

Overigens lijken Nederlandse namen soms sterk op de buitenlandse namen. Neem nu de sneeuwgans. In het Engels heet hij 'Snow Goose', in het Duits 'Schneegans' en in het Frans keurig 'Oie des neiges'. Uitstekend te begrijpen, wanneer je een paar woorden over de grens spreekt.

Rondom onze brandgans is het echter een en al verwarring. In Zeeuws-Vlaanderen noemen ze het beest ook wel 'brandeend', maar met de Duitse naam 'Brandente' wordt beslist niet de brandgans bedoeld. 'Brandente' is namelijk het beest dat wij kennen als bergeend. Dat is overigens het beest waarmee deze rubriek ooit een paar jaar geleden begon. Zijn Nederlandse naam heeft niets met de bergen te maken, maar met het 'opbergen' van de jongen. Deze eendensoort vormt namelijk crèches met een paar gezinnen bij elkaar.

Ook met Engelse vogelaars moet je opletten voor naamsverwarring. Zij kennen wel een 'Brent Goose', maar dat is vreemd genoeg de naam van de gans die wij kennen als 'rotgans'.

Dat brengt mij dan tot slot bij de vraag waar de naam 'rotgans' vandaan komt. Er zullen ongetwijfeld boeren zijn die elke gans, maar toch vooral de kol- en grauwe ganzen de naam 'rotgans' willen geven. Want echt populair zijn ze niet bij agrariërs. Maar dat is toch niet de herkomst van de naam. 'Rot' is afgeleid van het IJslandse 'Hrota' en het oud-Noorse 'Hrotgås'. Dat bootst de roep van de vogel na ("roh-roh-roh"). Sympathieker zou het dus zijn wanneer we deze gans 'rogans' zouden noemen. Dat klinkt toch stukken gezelliger en minder als een scheldwoord.

Of we nemen een voorbeeld aan de Duitsers. Zij noemen de 'rotgans' 'ringelgans', doelend op de witte vlekken die op de zwarte hals bijna een ring vormen. Dat is ook consequenter; 'brand' van de brandgans komt van de kleur en 'rot' van rotgans is opeens weer het geluid.

Nou ja, gelukkig lijken de meeste namen in de natuur ook niet zo consequent verzonnen. Want waarom kan een 'blauwtje' (vlinder) nu toch ook bruin zijn? Waarom bestaan er nu mannetjes van de koninginpage en ook vrouwtjes van de koningspage? Waarom lijken slangenkruid adderwortel totaal niet op elkaar? En zo zijn er nog een hoop vragen te bedenken. Misschien is dat wel om elke keer weer moeiteloos een naam te verzinnen die een uitleg in deze rubriek waard is. Wie zal het zeggen?

Rotgans. Foto: Gerrit Jan Klop.

Een korte impressie
van het jaarlijkse uitje van de vogelwerkgroep

Vlieland 2005

door Gerrit-Jan Klop

Om te beginnen een aantal feiten:

- *Nog altijd is het aantal vrouwen dat met het uitje meegaat een stuk groter dan het aantal mannen.*
- *Hoewel Eric de oudste deelnemer was, bleek hij ook de persoon met verreweg de beste conditie.*
- *De eindscore voor het aantal vogelsoorten in 2005 is 119! (Vorig jaar 113)*
- *De schrijver van dit stukje heeft nog altijd de slechtste conditie van de groep. Nog een beetje slechter en we gaan gieren op de lijst zetten.*

Voorpret

Om met een citaat van een SMS bericht te beginnen: "Het is nog erger dan Sinterklaas! Ik kan er niet van slapen!".

Dit werd mij gestuurd door Daniël een paar dagen voor het vertrek naar Vlieland. Het was het antwoord op een berichtje van mij: "Nog twee nachtjes slapen!" Dit geeft goed het gevoel weer dat wij hadden tijdens de weken voor het uitje naar Vlieland. Drie dagen PVT (Pure VogelTijd). De mooie plekken op het eiland afspeuren naar bijzondere zeldzaamheden, daar gaat het ons, fanatiekelingen, om.

Gelukkig hebben zich ook andere mensen opgegeven om mee te gaan. Mensen die ons erop wijzen dat er ook gegeten moet worden, dat de winkels die dit eten verkopen openingstijden hebben en dat het op een gegeven moment echt te donker is om nog wat te zien. Met andere woorden: een heerlijk diverse groep mensen maakte op 7 oktober de oversteek naar het wonderschone Vlieland.

Het weer was prachtig, het eten uitstekend en Oranje wist zich te kwalificeren voor het wereldkampioenschap van volgend jaar. Dus alle randvoorwaarden voor een geslaagd weekend waren aanwezig.

Vlieland, aan het wadkant. Foto: Gerrit Jan Klop.

De vogels

Nadat we waren geïnstalleerd in de appartementen moest er natuurlijk gevogeld worden. Al snel werd het eerste bladkoninkje gevonden achter het kerkhof. Dat moest ook eigenlijk wel, want een paar dagen ervoor warden er maar liefst zestien individuen van deze soort gemeld in en rond het dorp. Een ongekend hoog aantal, maar het is dan ook een uitzonderlijk goed najaar voor bladkoninkjes. Gedurende de dikke week dat ik op de Wadden ben geweest staan er vijftien waarnemingen in mijn boekje.

Een groep van twaalf al vogelend bij elkaar houden, is onmogelijk en al snel viel het dan ook uiteen in wat kleinere groepjes. In de Oostervallei zag een groep een prachtig vrouwtje blauwe kiekendief, terwijl Daniël, Theo en ik een roodkeelpieper vonden op de veldjes westelijk van het dorp. Dit was voor mij de eerste keer dat ik deze soort zag, maar mijn wens om ernaartoe te sluipen en een foto te maken, kon ik onderdrukken. Er werd namelijk druk gebeld naar de overige groepen om ze snel bij ons te krijgen. Een wat lompe actie van mij zou de vogel kunnen verjagen. Een overvliegende torenvalk deed echter precies dat! En drie minuten voordat de rest bij ons was, vloog de zeldzaamheid tussen veertig graspiepers in paniek weg en hebben we hem niet meer terug kunnen vinden. Had ik nou maar

...

Ondanks de afluende wind die er die periode heerste, vonden we toch verrassend veel zeevogels op het wad. Op de boottocht hadden we al verschillende zeekoeten gezien en tijdens het weekend hebben we een paar keer een kleine jager langs de waddendijk zien vliegen. Ik leerde later dat sommige vogels met afluende wind de kust juist opzoeken en de Jan-van-Gent is er daar een van. Die hebben we dan ook een paar keer prachtig kunnen zien vanaf een duintop turend over de zee.

Een heerlijk diverse groep mensen maakte op 7 oktober de oversteek naar het wonderschone Vlieland. Foto: Gerrit Jan Klop.

Roze spreeuw

De mooiste soort van zaterdag was een juveniele roze spreeuw, die zich ophield in een groep van ongeveer 500 gewone spreeuwen. Ik dacht altijd dat het ontzettend moeilijk zou zijn om zo'n beest te vinden tussen gewone spreeuwen. Zoek maar eens een plaatje op van een juveniele roze spreeuw in een vogelboek en het lijkt een wat grauwe vogel zonder opmerkelijkheden. Niets is echter minder waar. Toen de hele groep neerstreek in een met bessen beladen duindoornstruik, viel de roze spreeuw onmiddellijk op. Veel lichter dan de gewone spreeuwen met een geles navel. Prachtig. Zelfs in de vlucht kon je hem er goed uitpikken.

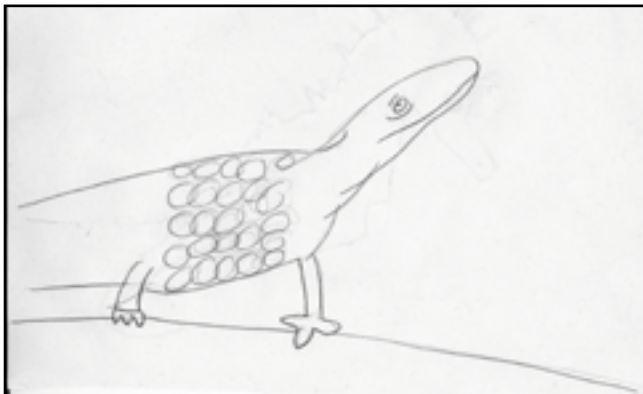
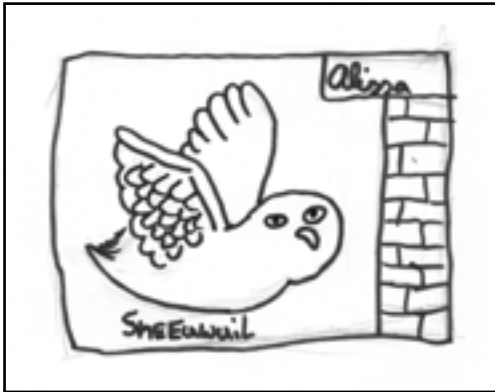
Ook schitterend was een (eveneens) juveniele grauwe klauwier die in de Oostervallei was gevonden. Hij ging steeds typisch mooi bovenin een struik zitten en liet zich goed bekijken.

Op zondag bleek dat 's nachts de lijsters massaal waren gearriveerd. Duizenden zanglijsters en koperwieken waren plotseling overal op het eiland aanwezig. Ook een enkele beflijster liet zich vinden door ons. De bladkoningen waren weer aanwezig op camping Lange Paal terwijl een appelvink zich mooi liet horen en zien. Maar al te gauw staat zo'n laatste dag in het teken van de terugreis en rond half vier stond iedereen weer klaar om zich te laten inschepen naar de vaste wal. Bijna iedereen, want mijn gezin en ik zijn de rest van de week nog op Vlieland gebleven. Een heerlijke vakantie!

Green Rangers

Culemborg

Deze keer wat minder tekst en foto's. Sinds de laatste keer dat de Hak-al verscheen en het moment waarop deze tekst ingeleverd moest zijn hebben we maar twee bijeenkomsten gehad. Hieronder volgt een verslag van deze twee echt najaarsactiviteiten. Daarnaast hebben een aantal kinderen zich flink uitgeleefd met potlood en papier. We vonden de tekeningen erg leuk vandaar dat ze hier op de jeugdpagina te zien zijn.

Bladeren

Zaterdagochtend 29 oktober zijn we eens een keertje niet op de fiets weg geweest maar in en rondom de Ketelvink gebleven. We hadden het vorige seizoen al eerder wat met bomen uit de tuin van de Ketelvink gedaan en daar zijn we nog eens op teruggekomen. Dit keer ging het niet om de knoppen maar om de bladeren. We hadden van het Steunpunt NME de bomenleskist geleend. Die zat vol met materiaal dat we voor deze ochtend konden gebruiken. Ieder kind mocht vier bomen uitzoeken om die met behulp van zoekkaarten op naam te brengen (determineren). Daarna werden er groepjes gemaakt. Elk groepje kreeg een groot vel papier om daar op bladeren te spatten met tandenborstels en ecoline. Ook kreeg elk kind de tijd om een signalement te maken van een boom; een omschrijving dus van de plek waar de boom staat, waar kijkt de boom op uit, hoe is de vorm van de boom en het blad. Daarna werden de signalementen weer geschud en uitgedeeld. Vijftien speurneuzen ieder op zoek naar de boom die voldeed aan het signalement!

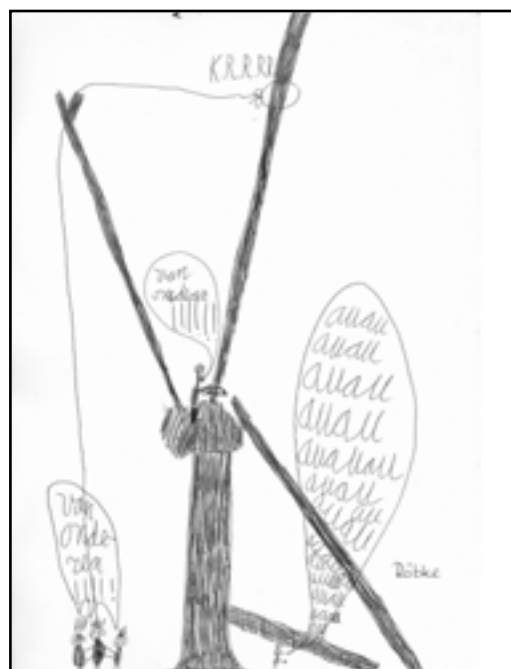
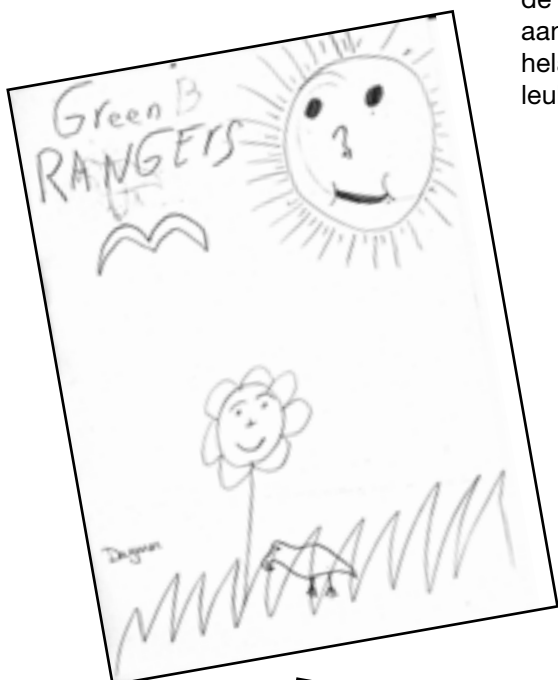

Trektellen

Zaterdagochtend 1 oktober waren we uitgenodigd door de vogelwerkgroep om een kijkje te nemen bij de trektelpost in de uiterwaarden van de Lek. We waren die ochtend iets eerder weggegaan dan normaal met de goede hoop flink wat trekvogels te zien overkomen. Gerrit-Jan Klop en Jan Dirk Kievit stonden ons al op te wachten met hun telescopen.

Na wat uitleg en vragen zijn we op trektelpost gaan staan, dit viel een beetje tegen. Want de meeste kinderen hadden bij het woord trektelpost toch wat meer verwacht dan gewoon een krib in de rivier! Jan Dirk vertelde dat dit eigenlijk de beste plek was in de omgeving van Culemborg om trekvogels te tellen en dat dit ook al 25 jaar lang elk najaar werd gedaan vanaf deze krib. We zagen diverse soorten vogels, die bijvoorbeeld in de struikjes zaten of neerstreken in de uiterwaarden aan de overkant van de rivier. Maar helaas; die telde niet mee. Gerrit-Jan vertelde dat dit geen trekvogels zijn. We moesten echt goed opletten of de vogels in zuidwestelijke richting vlogen. Uiteindelijk hebben we een aantal graspiepers en een groepje aalscholvers geteld. Jammer maar helaas was het geen goede trektelochtend. Desondanks was het toch erg leuk en leerzaam!

Reacties? Mail: gerdit.greve@planet.nl

Monica Noordhuis
en Gerdit Greve

Drie dagen vogelen op Texel ... en de klap daarna

door Louis van Oort

Vogels kijken is leuk. Vogels kijken tijdens het hoogtepunt van de trek is erg leuk. Vogels kijken op Texel met enkele vrienden tijdens het hoogtepunt van de trek is fantastisch. Paul van Veen en ik besloten daarom om in de eerste week van oktober drie dagen lang fanatiek te gaan vogelen op Texel. Dat deden we op uitnodiging van twee oud-NVWC-leden, Gerben Mensink en Marjan Schutte.

Paul en ik zouden ons op maandag 3 oktober bij Gerben en Marjan vervoegen, die de dag ervoor al kwartier hadden gemaakt in het huisje dat we gezamenlijk hadden gehuurd. We vertrokken vroeg, want om in Den Helder te komen voor de boot naar Texel moesten we uiteraard filetrechter A2 passeren. Het bleek echter enorm mee te vallen met de files, zodat we nog tijd hadden om in Den Helder even te speuren naar een zwarte ibis die Gerben en Marjan de dag ervoor nog gezien hadden. Het gebiedje waarin het beest zich moest bevinden, zat boordevol vogels, maar de ibis ontbrak helaas. Wel konden we alvast kleine en krombekstrandloper op onze 'reislijst' zetten, soorten die we op Texel overigens niet zouden zien.

Rond 10 uur konden we op Texel Gerben en Marjan begroeten. De dag ervoor hadden zij al aardige soorten gezien als grote pieper en alk. Ze waren deze dag begonnen met zeetrek op Westerslag, maar de wind stond noord-oost, dus dat werd niks. Daarom waren ze ons maar tegemoet gekomen, zodat we direct vanaf de boot konden gaan vogelen in 't Horntje. Als vervoermiddel hadden ze een auto die zich nog het best liet omschrijven als 'blauwe doos'. De aërodynamiek van dit geval was dusdanig dat ze in een week tijd het jaarquotum van Texel aan CO2 erdoorheen gejaagd moeten hebben.

De eerste week van oktober is ook altijd de Dutch Birding-week (DB-week). Voor wie het niet weet:

Dutch Birding is de club van de fanatiekste vogelaars van Nederland. Van die vogelaars die soms midden in een gesprek zenuwachtig naar hun broekzak grijpen om daaruit een trillende semafoon op te vissen. Van die vogelaars die zomaar 100 kilometer of (veel) meer rijden om een zeldzame vogelsoort te zien. Van die vogelaars die tussen de vele gewone soorten de enkele bijzonderheden proberen te ontdekken. Kortom, wij dus!

Bij zo'n DB-week is het handig dat het eiland door enkele honderden zeer goede vogelaars grondig uitgekamd wordt. Via het semafoonstelsel wordt iedereen op de hoogte gehouden waar iets leuks zit. Op die manier kun je in een paar dagen tijd enorm veel zien. Het allerleukste blijft echter het zelf ontdekken van een mooie soort. En daar slaagden we binnen het uur in!

Bladkoningentijd

Begin oktober is bladkoningentijd op de Waddeneilanden. We letten dan ook scherp op de kenmerkende tweelettergrepige roep van dit boszangertje. En zowaar: aan de rand van 't Horntje, een klein dorp op zuid-oost Texel, hoorden Gerben en ik ineens dat roepje. Het beest riep

De Slufter leverde mooie waarnemingen op. Althans, op het moment dat het er rustig was. Foto: Paul van Veen.

echter slechts één keer -normaal blijven ze roepen- en dat was uiteraard niet genoeg voor ons. Daarom speurden we intensief de bomen af waar het geluid vandaan leek te komen. En in de woorden van de grote vogelfilosoof Rudi Brenkman: succes is een keuze. Na een tijdje zag Gerben namelijk hoog in het gebladerte de bladkoning rondstruinen. Die zat in de pocket! Zelf een bladkoning ontdekken is altijd leuk maar voor Paul was dit nog eens extra speciaal, want het was zijn eerste zichtwaarneming van deze soort.

Na dit spetterende begin gingen we verder het eiland op. De eerste stop was bij camping Loodsmansduin. De bomen- en struikenafscheiding rond deze camping leende zich zeer goed voor een rondwandeling met kans op leuke zangertjes. De verwachtingen werden opgeschroefd toen bleek dat de bomen vol vogels zaten. Veel kepen, kool- en zwarte mezen en goudhanen. En... opnieuw een bladkoning! Deze liet zich wat minder gemakkelijk bekijken, maar hij riep des te fraaier. En of het nog niet genoeg was vonden we aan de andere kant van de camping bladkoning nummer drie; ongekend! Dit kon niet anders dan een legendarische vogeltrip worden.

Toch bleek het de rest van de week allemaal niet zo gemakkelijk meer te gaan als tijdens deze eerste uren. Het zou hard werken worden, maar deze moeite werd uiteindelijk vrijwel steeds beloond.

Niet altijd overigens. Zo stonden we later op de dag een uur of wat tevergeefs te speuren naar een sperwergrasmus, die even daarvoor ontdekt was op camping De Robbenjager. Bijna alle DB'ers die op het eiland waren, wilden het beest ook graag zien. Deze echte zeldzaamhedenzoekers hadden hem natuurlijk al eens (of vaker) waargenomen, maar voor de jaarlijst die veel van hen bijhouden, was dit natuurlijk een prachtige soort. De toeloop was echter zo groot, dat besloten werd slechts in excursievorm het terrein op te gaan om voor zo weinig mogelijk overlast op de camping te zorgen. Steeds mocht een groepje van een man of tien een kwartiertje lang proberen het beest te herontdekken. Jawel, DB'ers zijn al lang niet meer de totaal geobsedeerde soortenjagers die nietsontziend overal doorheen banjeren. Ach, misschien zijn ze nog steeds wel geobsedeerd, maar de zelfdiscipline is inmiddels zo groot dat uitwassen bijna nooit meer voorkomen.

Herman

Zelfdiscipline of niet, de sperwergrasmus liet zich niet meer zien. De teleurstelling hierover was niet bijster groot. Er waren nog zoveel andere vogels om te ontdekken. Te beginnen met de grote piepers die 's ochtends in een grasveld in de buurt waren gezien. Voor Paul zou dit een nieuwe soort betekenen, dus togen we met zijn vieren het veld in om het systematisch uit te kammen.

Veel geluk hadden we niet, want we stootten alleen graspiepers op. Op het moment dat we bijna het gehele veld hadden gehad, kwam met gezwinde pas een man met een lange groene jas en een cowboyachtige hoed ons tegemoet stappen. "Heren!", sprak hij luid en onheilspellend. Waarop ik riposteerde: "En dame..." Even was de man van zijn stuk gebracht. "Excuses, én dame. Ik had het niet zo snel gezien." Waarmee duidelijk was dat de determinatievaardigheden van dit heerschap niet bijster groot waren. Het kan natuurlijk ook zijn dat Marjans prachtkleed wat verschoten was en dan wordt het allemaal wat lastiger in het veld. Hoe dan ook, meneer hervond snel zijn zelfverzekerdheid en besloot zich voor te stellen. "Herman van der Spek, opsporingsbevoegd ambtenaar van Staatsbosbeheer!" Daar had je het gedonder al. We zouden worden opgepakt en de rest van ons leven worden opgesloten in het herfsthol van de staatsbosbeer.

Maar wat hadden we dan misdaan? Herman ging verder: "Ik verzoek u deze drijfjacht onmiddellijk te staken. Het geeft geen pas u zomaar op

het terrein van iemand anders te bevinden om dergelijke activiteiten te ontplooiën." Tsjja, daar hadden we niet van terug. Ik sputterde nog wat tegen dat ik onder een drijfjacht iets anders versta, maar Herman gaf niet meer thuis. Zijn geest was alweer bij een volgend delict dat hij als opsporingsbevoegd ambtenaar zou opsporen en hij beende weer terug naar de weg. Zijn strenge optreden maakte dat wij als makke schapen met hem meellepen. Zelfs een koetjes-en-kalfjes-gesprek zat er op dat moment niet meer in. Hermans optreden had ons waarschijnlijk geen soort gekost -die piepers waren toch al gevlogen- maar het maakte wel indruk op ons. De rest van de trip vroegen we ons af of Herman op de loer lag als we ons weer eens een stap of twee buiten de gebaande paden begaven. We waren op slag een stel vrolijke maar paranoïde vogelaars.

Een bezoek aan de zogenaamde Tuintjes bracht ons nog de vierde bladkoning van de dag; de enige die we niet zelf ontdekt hadden. Daarna was het tijd ons huisje op te zoeken voor een eenvoudige doch voedzame maaltijd. Nadat we nog een DB-lezing in De Cocksdorp hadden bezocht over vogelen in noordelijk Finland, stonden we om 22 uur allemaal op instorten. Het was een lange dag geweest in zon, zee en buitenlucht. Een stevige nachtrust was hard nodig. Normaal gesproken slaap ik bijster slecht in een nieuw bed, maar deze keer had ik blijkbaar genoeg zand in de ogen. Paul daarentegen testte de gehele nacht de stabiliteit van het stapelbed. Door de onwennigheid wilde bij hem de slaap niet komen en bleef het bij een nachtje draaien. Het was een klein wonder dat hij niet uit bed donderde.

Roodkeelpieper

De volgende dag kwam met onveranderlijk mooi weer en een stevige noordoosten wind. Geen weer voor zeetrek, dan moet het uit het west of noordwesten

waaien. Daarom gingen we eerst bosjes uitkammen op het noordoosten van het eiland bij Zeeburg. Na een tijdje de elzen langs een boerderij te hebben afgespeurd, hoorde ik ineens in de verte een hoog piepend geluid. "Roodkeelpieper!", schreeuwde ik naar Gerben die een stukje verderop stond, waar het beest net overvloog. Daarna kwam 'ie ook over Marjan en mij en Paul gevlogen. Inderdaad, een roodkeelpieper. Alweer zo'n schitterend begin van de dag. Gerben baalde enigszins dat hij deze voor hem nieuwe soort iets te laat oppikte om het geluid echt goed te herkennen, maar in de tweede helft van de week -toen Paul en ik weer thuis waren- kreeg hij die kans wel en ontdekte hij er zelf eentje.

In de tussentijd had Paul over zee een parelduiker ontdekt, zodat we alweer snel warm waren in de ochtendkou. We waren het er stuk voor stuk over eens dat het toch wel zeer bevredigend was dat we alle leuke soorten die we tot het nu toe gezien hadden zelf hadden ontdekt..

Toch was de zeldzaamste soort van de dag een vogel die door iemand anders was gevonden. Op de semafoon kregen we -toen we net onze vijfde bladkoning hadden ontdekt- namelijk een dwerggors door aan het eind van 'Jochems Pad'. Behalve voor Gerben was dit voor ons allen een nieuwe, dus spoedden we ons snel naar het maisveld waarlangs het beest gezien was.

Het leek een kansloze aangelegenheid. Een man of 25 zat op een bult grond langs de kraag van een maisveld te turen of er niet een klein gorsje in een halm wilde wippen. Het moet een wat wezenloze aanblik hebben opgeleverd, want de boer van wie het veld was nieuwsgierig een kijkje kwam nemen en droogjes vroeg: "En, wil het maïs een beetje groeien?"

Na een half uur zonder al te veel illusies te hebben gewacht, kwam de dwerggors zowaar tevoorschijn. Hij maakte enkele keren het

zo kenmerkende tikkende geluid en vloog meteen daarna weg. Het gebeurde in enkele seconden, maar dit bleek voor iedereen genoeg om de doorslaggevende kenmerken te horen en te zien. Nieuwe soort dus!

Bird-out

De rest van de dag was het weer sprokkelen. Toch lukte dat heel aardig, want 's avonds stond de teller al op 107 soorten. De laatste soort die we konden bijschrijven, was een mooie juveniele grauwe klauwier, die heerlijk in het zonnetje achter een rietkraag zat en tot op tien meter te benaderen was.

's Avonds geen lezing. Wel een heerlijke maaltijd -spinazie met gerookte zalm en gorgonzola over pasta, een aanradertje!- en een extra vogelaar. Martin, een Apeldoornse vriend van Gerben en Marjan, voegde zich bij ons gezelschap, zodat de rest van het bockbier ook opging. Goede gesprekken en spannende verhalen over bijvoorbeeld zijn reis naar Antarctica zorgden voor een vrolijk einde aan de dag. Gerben en Paul maakten dat al niet meer mee; die waren om negen uur afgedraaid en lagen al snel te ronken.

Paul nam dat ronken wat al te letterlijk, want de rest van de nacht lag ik te luisteren naar een geluid wat het midden hield tussen een startende F16 en een Canadese boomzaag. Kortom, deze keer waren de rollen omgedraaid qua nachtrust. Maar het maakte niet veel uit. Het was namelijk voor Paul en mij de laatste dag en de energie die restte, was daarvoor nog ruim voldoende. Bovendien bleek keer op keer weer dat een mooie waarneming onvermoede energie losmaakt. Een soort *birdrenaline* zeg maar. Aan de andere kant kan een langdurige periode van onafgebroken vogelen ook tot een zekere vogelmoeheid leiden, zoals Wim Wiegant, de huiskomiek van Dutch Birding, later op de dag verzuchtte: 'Ik heb last van een *bird-out*.'

Sperwer.

IJsgors

Van een *bird-out* was op de vroege morgen van woensdag 5 oktober, althans bij ons, beslist nog geen sprake. Met de zon in de rug gingen we de beroemde Sluffer in. De dag ervoor waren we daar ook al geweest, maar dan 's middags. Dat was om meerdere redenen niet gunstig. Allereerst stond de zon pal in ons gezicht en ten tweede leken alle leerlingen van het KWC én Lek & Linge wel in het gebied rond te banjeren. Het was nog geen herfstvakantie, maar blijkbaar was half juveniel Nederland deze week op kamp op Texel.

Woensdagmorgen was het echter lekker rustig en dat was te merken.

Overall zaten vogels en er viel nog veel te ontdekken. Allereerst was daar een leuke verrassing: een door Paul opgepikte zomertortel. Die hadden we in deze tijd van het jaar niet meer verwacht. Niet veel later kwam een luid roepende ijsgors laag en langzaam langs vliegen. Een spetterende soort in schitterend ochtendlicht!

En eerste blik over zee leerde dat er ondanks de noordenwind wel degelijk sprake was van zeetrek. In enkele minuten tijd pikten we een alk, Jan van Genten en verschillende roodkeelduikers op. Reden genoeg dus om snel naar Westerslag te gaan: het zeetrekpunt van Texel.

Terwijl Paul, Marjan en ik ons installeerden, haalde Gerben Niels, een

Marjans veldschets van de goudhaan die zich bijna te pletter had gevlogen.

andere vogelvriend, van de boot. En zo konden we eindelijk iets aan zeetrek doen, hetgeen ik persoonlijk een van de spannendste manieren van vogelen vind. Ieder moment kan er namelijk iets spectaculairs opduiken boven de woelige baren. Het is behoorlijk lastig om de soorten op naam te brengen, omdat ze vaak snel doorvliegen op grote afstand, maar daarom des te uitdagender.

In het eerste uur kregen we leuke soorten als kleine jager, zeekoet, roodhalsfuut en opvallend veel duikers (roodkeel- en parel-) voorgeschoteld, maar daarna viel het wat stil.

Moordmeeuw

Dat hinderde niet, want op dat moment was er weer iets anders te beleven. Gezeten voor het terras van een strandpaviljoen hoorden we ineens een bonk(je) links van ons. Bleek er een net van over zee gearriveerde goudhaan tegen de doorzichtige kunststof omheining van het terras te zijn aangevlogen. Het nietige beestje bleef vervolgens een half uur lang versuft naast ons zitten. Marjan greep de gelegenheid aan om haar tekensvaardigheden uit de kast (of eigenlijk meer haar rugzak) te halen. Een veel betere mogelijkheid om een veldschets te maken van wiebelig beestje als een goudhaan zal ze niet snel krijgen.

Een Duitse vogelaar die dit alles aanzag vroeg of ze in de voetsporen wilde tekenen van de Amerikaanse vogeltekenares Laurel Tucker. Maar aangezien deze in 1986 al op 35-jarige leeftijd overleed, leek dat Marjan toch niet zo'n goed idee. Over overlijden gesproken: de goudhaan had daar ook weinig trek in, want na een tijdje begon 'ie weer te fladderen. Omdat hij telkens weer steeds tegen de omheining vloog, besloot Marjan hem -nadat Gerben hem had gevangen- in de duinen te zetten, waar 'ie inderdaad weg kon vliegen.

Een minder lot was een veldleeuwerik beschoren, die ook de grote oversteek had gewaagd. Op slechts tien meter van de kust werd hij gepakt door een mantelmeeuw, die hem onder water duwde. Na een korte sparteling verdween de vogel onder de golven. Opvallend genoeg vloog de meeuw daarna gewoon door, zonder de leeuwerik daadwerkelijk op te eten. Hadden wij zojuist een nieuwe soort voor Nederland aanschouwd? De *Larus psychopatus*?

Met dit kleine drama nog even in het achterhoofd begonnen we aan wat voor Paul en mij de laatste loodjes waren. Iets minder scherp dan twee dagen geleden maar toch nog altijd alert genoeg om goede soorten niet te missen. We begaven ons nu naar de zuidwesthoek van het eiland, in de omgeving van het Groote Vlak, nadat we eerst nog even een uitsmijter van Oud-testamentische proporties naar binnen hadden gewerkt op een winderig terras.

Dramatisch slot

De laatste uren gingen op aan het doorploegen van veelbelovende struikjes, waarin met name veel goudhanen en mezen bleken te zitten. Daar er verder weinig 'nieuws' meer in het vat zat, had ik eerder op de dag al aan Paul voorgesteld de boot van 16.00 uur te pakken in plaats van 17.00 uur. Zodoende konden we nog even kijken of de zwarte ibis er nu wel zat. Bovendien was er een hop gesignaleerd op Den Oever en daar hadden we dan ook nog wel tijd voor.

Tijdens de uitsmijterbraspertij zei iemand -ik weet niet meer wie, maar als ik er alsnog achter kom...- plagend tegen ons: "Precies als jullie straks van de boot af rijden, komt er natuurlijk een goede soort door op de pieper." Wij lachten hartelijk mee, om er nog een schepje bovenop te doen: "Nee joh, die komt als we nog op de boot staan."

Waar we het aan verdiend hadden, was een raadsel. Op welke wijze hadden wij de god van de

vogelaars vertoerd? Door onze constante jacht naar zeldzaamheden, door het werkeloos toezien bij de moord op een leeuwerik, of had Herman een lijntje met de verantwoordelijke instanties? Feit was dat de voorspelling akelig accuraat was, tot ons grote verdriet.

Om 16.00 uur rolden we keurig de boot op, nadat we afscheid hadden genomen van Gerben, Marjan, Martin en Niels. Na een rustige overtocht waren we in de auto geklommen om van de boot af te rijden. Precies op het moment dat de klep openging, begonnen onze piepers te trillen. Paul keek snel wat het was. Aan de code zagen we al dat het op Texel was, maar nu nog de soort. Het bleek een kleine klapekster. Veruit de beste soort van de hele DB-week en misschien wel van het hele najaar op Texel. Een soort ook die we beiden nog nooit hadden gezien. En misschien nog wel het ergste van alles was dat hij was ontdekt in ... het Grootte Vlak, enkele honderden meters van de plaats waar we een half uurtje daarvoor zelf hadden gestaan.

Het werd even ijsig stil in de auto. We konden namelijk niet meer terug, want we hadden 's avonds nog de nodige verplichtingen. Dit alles realiseerden we ons in een paar seconden tijd, waarin onze woede en frustratie zich explosief ophoopten en even later een weg naar buiten vonden door enkele zeer gemeende vloeken (van mij althans) en wat rambewegingen op het stuur van Pauls auto (ben WA-verzekerd, Paul).

In een stemming die op een begrafenis als overdreven neerslachtig zou worden gekenmerkt, gingen we -haast plichtmatig- nog even naar de zwarte ibis kijken. Die was er natuurlijk nu ook weer niet. Wel was daar een telefoontje van Marjan en Gerben, die ons vol medeleven vertelden dat ze op dat moment een prachtige kleine klapekster in beeld hadden, maar dat ze het wel heel, heel erg voor ons vonden. *Yeah, whatever...*

Uiteraard liet vervolgens ook de hop in Den Oever ons in de steek, zodat we serieus even het gevoel hadden dat die hele trip naar Texel was verpest. Ja, vogelaars zijn soms veel te serieuze mensen.

Gelukkig konden we het na een uurtje enigszins relativeren en hadden we de hele weg naar huis nog om onszelf uit de put te praten. Dat lukte wonderwel. Logisch ook, daar waren de dagen te mooi voor geweest. Toen we de soorten gingen opsommen die we wél gezien hadden, verdween de grafstemming dan ook als sneeuw voor de zon. Het slot was natuurlijk bizar vervelend, maar we rekenden uit dat we in totaal 117 soorten hadden gezien, met daarbij een flink aantal prachtige waarnemingen. Dat was toch ook niet uit te vlakken. Uiteindelijk besloten we dat we het zwarte slot van drie dagen Texel maar moesten beschouwen als een kleine klap.

De boosdoener. Kleine klapekster in het Grootte Vlak; 5 oktober 2005, Texel.
Foto: Ruud Altenburg.

Nieuws van het bestuur

door Gonda Baard

Wie helpt mee tijdens de paddentrek?

In het voorjaar van 2005 is de NVWC met enkele bewoners uit de buurt van de Ronde Haven een aantal weken druk geweest met het overzetten van padden. In feite kwam het er op neer dat een klein aantal leden 719 paddenlevens hebben gered. Een geluk was dat de Otto van Reesweg op dat moment afgezet was en het verkeer alleen over de dijk kon rijden. Toch zijn er in die paar weken jammer genoeg honderden padden dood gereden.

In het verleden is ook wel gewerkt met ingegraven emmers waar de padden in terecht kwamen bij hun tocht naar het water, de plaats waar de voortplanting plaats vindt. Deze emmers werden dan iedere dag door vrijwilligers geleegd zodat de padden veilig het water bereikten.

Voor het komende jaar zijn we op zoek naar een grotere groep vrijwilligers zodat we meer padden kunnen redden en het werk niet op een paar schouders terecht komt. Bij voldoende menskracht kunnen per avond 2-4 personen worden ingezet die tussen zonsondergang en een paar uur later de dijk inspecteren op overstekende padden. De grote piek van de paddentrek duurt in de regel maar een paar weken en begint in de

tweede helft van maart. In die drie weken zullen minder dan 10 avonden padden worden overgezet.

Wil je meewerken tijdens de paddentrek, mail dan naar bestuur@nvwc.nl of bel 521394. Geef ook even aan welke dag je beslist *niet* kunt en welke tijd van de avond het beste uitkomt. Voor de veiligheid van de medewerkers zijn veiligheidsvestjes beschikbaar. Het zou fijn zijn als we voor half februari 2006 een lijst met minstens 30 medewerkers klaar hebben liggen die we in kunnen seinen zodra de paddentrek begint en die in die periode twee keer willen helpen. We rekenen op jullie!

Samenwerkingsovereenkomst Steunpunt NME

De NVWC participeert al sinds begin '90 in het Steunpunt NME dat gehuisvest werd op de bovenverdieping van de kinderboerderij, waar vroeger de Spelothek zat. Stichting Kinderboerderij en Stichting ME-Anders zaten toen ook met de gemeente in het samenwerkingsverband. De NVWC is naast de gemeente de enige overgebleven partij. Reden om de samenwerkingsovereenkomst opnieuw te bekijken en aan te passen aan de ontstane situatie. In de eerdere overeenkomst was het doel van het Steunpunt wel geformuleerd, de vorm van samenwerking niet. In de loop der jaren heeft de NVWC veel bijgedragen aan de NME-projecten op De Heuvel. Zowel bij het beleid als bij de uitvoering van de projecten zijn NVWC-leden betrokken. De overeenkomst is op 21 november door de heer J.H. Greeven (wethouder) en Kars Veling, voorzitter NVWC, ondertekend.

Nieuwjaarsbijeenkomst vrijdagavond 6 januari 2006

De nieuwjaarsbijeenkomst weer terug op de vrijdagavond! In voorgaande jaren was de vrijdagavond de jeugdavond en was de jeugd die vrijdag er toch. Vorig jaar is even afgeweken van de traditie en is de nieuwjaarsbijeenkomst op een zaterdag gehouden. Voor een aantal mensen is deze avond een uitgaansavond, daarom weer terug naar de vrijdag.

Nadat de Hak-al begin december bij u in de bus is gevallen, is woensdag 14 december nog een avond van de insectenwerkgroep waarbij de ontbrekende namen van vlinders, vogels, planten enz. bij de foto's gevonden kunnen worden. De 19^e december is een thema-avond over bomen in Culemborg. Daarna is het tot aan de nieuwjaarsbijeenkomst even stil in De Ketelvink.

De 6^e januari zullen we u warm onthalen met een drankje en oliebolletjes. Velen vinden het fijn om elkaar te ontmoeten onder het genot van een hapje en een drankje.

Het zesde lustrum van de vereniging is dan al weer voorbij. Wat hebben we dit jaar mooie avonden en excursies gehad! In bijgaande convo meer informatie over deze avond.

Boomfeestdag of grienden snoeien?

Foto's en tekst door Frans Waroux

Woensdag 26 oktober 2005. Leo was ietwat in paniek. De Natuur en Vogelwacht had toegezegd medewerking te verlenen aan "werken in de grienden" met een groep schoolkinderen van de Kaardebol en Leo had mij niet kunnen bereiken. Wij waren net terug van een korte vakantie en Riet kreeg de mededeling door dat ik op die woensdag om 08.15 bij Joop Schuurman moest zijn om daarna met zijn drieën naar de Acquoyse Meer te gaan waar dus gesnoeid zou worden in de grienden.

Twee jaar geleden hadden we dat voor het laatst gedaan. Toen was de Gemeente Culemborg nog partner bij deze aanpak. In plaats van de jaarlijkse Boomfeestdag zouden er werkzaamheden in de grienden gaan plaatsvinden. Met z'n allen werken in het buitengebied. Broodjes roosteren boven een grote vuurpan. Met wilgentenen vlechtwerk verrichten onder deskundige leiding. Heel iets anders dan met z'n twintigen kijken naar het graven van een gat in de grond waar een boom in geplant wordt. Overigens een goede zaak, maar daar gaan je wangen niet van gloeien.

Door een medewerker van de Afdeling Welzijn was een compleet draaiboek samengesteld. Aan de hand daarvan konden deze werkzaamheden door de leerlingen van de hoogste klassen van het Basisonderwijs worden uitgevoerd. Daarin stond keurig aangegeven bij wie moest worden aangeklopt voor deskundige hulp en benodigde hulpmaterialen, o.a. Staatsbosbeheer, het steunpunt NME (Natuur en Milieu Educatie), de onderhoudsdienst van de gemeente, de Natuur- en Vogelwacht Culemborg en een echte griendwerker, dat er voor koffie, thee, chocolademelk, broodjes, e.d. moest worden gezorgd. Kortom alles was in dat opzicht zo goed geregeld dat "een kind de was kon doen".

En wat gebeurt er? De gemeente moet bezuinigen. Dat kan gebeuren. Gaan ze op dit project bezuinigen. Niet erg voor de hand liggend. Een volledig uitgewerkt plan. Alle scholen zijn en worden erbij betrokken. Het enthousiasme is groot, zowel van de kinderen als van de leerkrachten en de assistentie er omheen. Een uitontwikkeld plan zomaar afblazen. Eigenlijk onbegrijpelijk.

De Natuur en Vogelwacht is neutraal en houdt zich niet bezig met politiek, maar er werden wel wenkbrouwen gefronst.

Juf Hannie

En dan komt Juffrouw Hannie Wehkamp van de Kaardebol in beeld. Als lerares van Groep 8 heeft zij

Zo dicht mogelijk bij de grond de wilgentenen eraf zagen.

dit 'griendwerk' eerder meegemaakt en betreurt het dat dit project is wegbezuinigd. Zij gaat op zoek naar het draaiboek en eigenlijk in 'no time' heeft zij voor de twee groepen 8 van haar school dit werken in de grienden weer vorm gegeven. Van 9 uur tot half elf de eerste groep van 30 kinderen. Van half elf tot 12 uur de tweede groep van weer 30 kinderen. Heerlijk op de fiets naar de werkplek en met en laarzen en werkhandschoenen aan wordt aan deze klus begonnen. Mensen van Staatsbosbeheer hebben de vuurpan al operationeel gemaakt, griendwerker Aart Horde is bezig om staken in de grond te zetten waaromheen het vlechtwerk gedaan moet worden, Juf Hannie is met een tweetal ouderraadsleden bezig met de koffie, Joop, Leo en Frans zijn bezig de toegang naar de griend wat te ontdoen van brandnetels en ander ongewenste opslag. En wanneer dan om 9 uur de eerste groep op de fiets arriveert, kunnen de jongens en meisjes direct aan de slag. Er worden groepjes van vijf kinderen geformeerd, die onder begeleiding aan de slag gaan. Gewapend met

Even ontspannen je eigen broodje roosteren boven de vuurpan. Gaat er altijd in na geleverde inspanning.

jiri-zagen en snoeiknijptangen worden de wilgenstobben te lijf gegaan en al spoedig liggen overal de afgezaagde takken op de grond, en later keurig met het dikste deel van de tak op het looppad voor verdere afwerking. Deze takken worden gebruikt als vlechtmateriaal dan wel als roosterstok om er later broodjes mee boven de vuurpan te roosteren. Het merendeel wordt door mensen van SBB later opgebost voor afvoer op een later tijdstip.

Je ziet kinderen met roodgloeiende wangen zagen, knippen en wegslepen. Er wordt keihard gewerkt en ze genieten maximaal. Sommige kinderen wisten van het bestaan van zo'n griend nauwelijks iets af. Er werd hun verteld wat er zoal door de seizoenen heen in deze grienden voorkomt, zoals reeën, muizen, diverse zangvogels, e.d. en wat er o.a. met het gesnoeide hout wordt gedaan. Er werd met grote belangstelling kennis van genomen.

Juffrouw Hannie heeft het geweldig gedaan om deze activiteit weer op te pikken. Een aantal regionale kranten heeft er prima aandacht aan besteed en wethouder J. Greve was persoonlijk aanwezig samen met één van de ambtenaren van de Afdeling Welzijn.

Als Natuur- en Vogelwacht kunnen we alleen maar het belang onderschrijven van deze actie. We hopen dan ook van harte dat dit 'werken in de grienden' weer zal worden opgepakt, zodat alle leerlingen van Groep 8 van alle basisscholen van Culemborg misschien volgend jaar weer kunnen genieten van ons buitengebied.

Wethouder J. Greve en SBB-medewerker, dhr. Suurmond, zijn aandachtig toeschouwer wanneer de kinderen o.l.v. griendwerker Arrt Horde vlechtwerk gaan verrichten

Werken in de natuurtuin

Foto's en tekst door Leo van der Kooij

Rond ons clubgebouw "De Ketelvink" ligt de natuurtuin van de NVWC. Deze tuin wordt al jarenlang wekelijks onderhouden door de tuin-klusgroep. Momenteel maken vijf personen deel uit van deze groep, te weten. Wim Kievit, Leo van der Kooij, Joop Schuurman, Frans Waroux en Edo van der Woude. Niet iedereen is er elke week, maar er zijn steeds genoeg vrijwilligers present om alles te doen wat er gedaan moet worden. Wat doen wij zoal? Nu dat is echt niet zo'n klein beetje. Om de tuin goed bij te houden en ervoor te zorgen dat het een mooi natuurlijk plekje temidden van de steenwoestijn kan blijven, is regelmatig onderhoud een eerste vereiste.

Elke week beginnen wij met het opruimen van het zwerfvuil. Als alles weer schoon is, hebben we een vuilzak vol met plastic, papier, blikjes, plastic flesjes en nog meer van alles wat de slordige medemens zomaar van zich afgooit. Erger is het opzettelijk dumpen van oude fietsen, apparaten, tuinafval en kleren. Gelukkig komt dat niet zo vaak voor, maar het blijft toch verbazen dat er steeds mensen zijn die ons vrijwilligerswerk op deze manier in stand willen houden.

Na het opruimen komen wij dan toe aan het eigenlijke tuinwerk. Maaien, snoeien, paden en bestrating schoonhouden, de klimop in toom houden en ga zo maar door. Wij kijken er ook naar welke planten in de verdrukking raken en houden daarom de distels en brandnetels zo kort mogelijk.

Nu het winterseizoen aanbreekt, is het vooral het

snoeiwerk dat gedaan moet worden zodat in het komende voorjaar alles weer genoeg ruimte heeft. Op 16 november zijn Frans en ik begonnen met het knotten van de drie knotwilgen. Op bijgaande foto's zie je ons ermee bezig. De voorafgaande keer is alles gemaaid. Wij doen dat zo laat mogelijk om de voorjaarsbolgewasjes de ruimte te geven. Van februari tot mei kan iedereen genieten van de sneeuwkllokjes,

boerenkrokussen, ster- en boshyacinten, dwergnarcisjes, sneeuwroem en zo meer. Je ziet dat er heel wat bij komt kijken om een aantrekkelijke natuurtuin in stand te houden. Dat lukt alleen dankzij de inzet van de vrijwilligers van de tuinploeg. Misschien zijn er onder jullie die dit lezen

wel enkelen die het ook leuk vinden en tijd hebben om onze tuingroep te versterken. Diegenen nodigen wij graag uit om eens op woensdagochtend in de Ketelvink te komen kijken . Er zijn bijna altijd wel vrijwilligers bezig in de tuin , aan het werk in het clubhuis en in onze bibliotheek. En wat ook prettig is: de koffie staat altijd klaar.

Wil je er meer van weten neem dan contact op met mij of een ander van onze ploeg.

Mysterybird

De mysterybird van deze keer is een vogel die alweer enkele maanden onze contreien heeft verlaten. Komend voorjaar keert 'ie echter weer terug, tot ongenoegen van met name vele rietvogeltjes.

De oplossing van vorige keer was: neushoornvogel.

Korte berichten

Oproep voor tuinliefhebbers

Een tuingroep in de Betuwe zoekt uitbreiding van het ledental met interesse voor natuurrijke tuinen. Wij zoeken verwante geesten in wier tuin ruimte is voor alles wat leeft en wil groeien en die daarvan genieten.

Het is niet de bedoeling om een tuinclub op te richten met uitstapjes e.d., maar een contactgroep van tuinliefhebbers die plezier beleven aan elkaars tuin en ideeën en tips uitwisselen.

Inl. Marie-Thérèse Pijs
Tel. 0344-652564
E-mail: mtrnyst@tiscalimail.nl

Wie heeft er nog libellen gezien?

Als voorbereiding op een boekje over de libellen in het gebied tussen de Lek en de Linge is de insektenwerkgroep de afgelopen jaren op allerlei nog niet bezochte plekken in dit gebied gaan kijken naar libellen. Er zijn inmiddels voor het hele gebied flink wat waarnemingen en deze vormen samen met de waarnemingen in het archief van de NVWC en de Vlinderstichting de basis voor het boekje. Er zijn karakteristieke soorten gevonden zoals de glassnijder, de rivierrombout en de blauwe breedscheenjuffer. Maar ook algemene soorten zoals het lantaarntje die te vinden is bij elk polderslootje en de vuurjuffer die in de Culemborgse tuinen rondvliegt.

Wij zijn op zoek naar libellenwaarnemingen uit de periode van 1995 tot 2005, die nog niet naar het NVWC

archief zijn gestuurd. Elke waarneming kunnen we gebruiken. Heb jij nog excursieboekjes waarin waarnemingen staan? Stuur de gegevens (liefst als computerbestand) voor 1 december op.

Karin Verspui
Lingedijk 104
4196 HC Tricht
karin.verspui@wxs.nl

Boer en Boerin gevonden voor stadsboerderij

Stichting Caetshage deelt met vreugde mede dat de stadsboerderij een nieuwe stadsboerin heeft. Haar naam is Eva van Rijnsoever. Samen met haar man Joachim Deru zal ze volgend jaar beginnen met het telen van groenten. Ze zullen de groenten verkopen aan vaste klanten via een pergolasysteem en via losse verkoop. Om dit mogelijk te maken wordt dit jaar een grote agrarische schuur neergezet en wordt gewerkt aan de realisering van een woonhuis. De proeftuin zal zich vanaf volgend jaar meer toeleggen op zijn experimentele karakter en bijzondere en aanvullende gewassen. Daarnaast zijn er besprekingen met een zorginstelling over de integratie van kleinschalige zorg op de boerderij.

(uit: B.E.L. Nieuwsbrief van de bewonersvereniging EVA-Lanxmeer, juli 2005, door Rutger van Mazijk)

De vuttende karpervogelaar

De afgelopen 2,5 week ben ik bijna dagelijks 's middags een paar uurtjes wezen karpervissen in afwisselend de eerste, tweede en derde Parklaanvijver. Waar ik ook zat, elke dag heb ik de ijsvogel een keer maar soms ook meerdere keren langs zien vliegen over het water van struik naar struik. Afgelopen zaterdagmiddag, nadat ik een plons hoorde, kwam hij zelfs met een visje in zijn bek uit het water ophoog en vloog ermee weg voor een hartig maaltje. Dit was bij de eerste Parklaanvijver, in de haakse bocht achter de Salaamander. Op deze manier geniet ik dubbel van zowel het vissen als het vogels waarnemen. Afgelopen zomer heb ik de ijsvogel ook waargenomen langs de Busterweg aan de andere zijde van de A2. Ook hier zag ik hem bijna elke keer als ik er viste op de graskarper. Hopelijk ben ik hiermee de NVWC van dienst geweest.

Frans Ramachers

De vogelwaarnemingen van 1 sept. tot en met 30 okt. 2005

Vogels in en om Culemborg

Het najaar is doorgaans een tijd waar veel vogelaars naar uitkijken. Het wekelijks tellen van de overtrekkende vogels geeft veel vogelaars een apart gevoel. Je begint in augustus met de zwaluwen, ziet de graspieperstroom in september toenemen, waarna begin oktober de vinken en lijsterachtigen het 'stokje' weer overnemen. Zo beleef je het wisselen van de seizoenen. Altijd verwonder je je weer over het mechanisme dat deze kleine beestjes beweegt om zich honderden of duizenden kilometers te verplaatsen.

Dit najaar werd er wel een erg groot beroep op het geduld van de trektellers gedaan. Door het mooie najaarsweer vlogen veel soorten te hoog om te kunnen worden gezien of stonden de tellers in de vroege ochtenduren in de laaghangende mist te wachten op het benodigde zicht. Soms pasten de waarnemingen van een ochtendtelling ruimschoots op één A-vijf-velletje ... Pas in de laatste oktobertellingen werd het geduld van de doorzetters beloond: mooie aantallen en mooie soorten.

Moraal van dit verhaal: ga lekker vaak naar buiten, er valt altijd wel wat te genieten.

Laat ook anderen van je waarnemingen genieten: door je waarneming te melden op de website!

Met vriendelijke vogelgroet,

Jouke Altenburg

Maand: september

Aantal ingeleverde

waarnemingen: 8

Soort van de maand: zomertaling (juveniel)

Datum: 28 september 2005

Waarnemer: Annette van Berkel

Waarnemingen van de zomertaling worden vooral in het vroege voorjaar en de zomer gedaan. Jaarlijks komen 3-10 paren, meest in onze uiterwaarden, tot broeden. Najaarswaarnemingen van dit mooie eendje, laat staan waarnemingen van een juveniel, zijn uiterst sporadisch (HAK-S). Zomertaling is de enige eendensoort die alleen in de broedtijd in Europa aanwezig is. De rest van het jaar zitten ze in Afrika. De najaarstrek vindt plaats tussen half juni en eind september. De gemiddelde datum waarop 50% van de najaarswaarnemingen is gedaan is 8 augustus (VON).

Overige september-waarnemingen

Op de 8^e zag Annette van Berkel een **boomvalk** in de Regulieren. Op de 10^e en de 11^e pleisterde een **visarend** in de uiterwaarden bij Fort Honswijk en de Steenwaard (Annette van Berkel en anderen).

Paul Hoekstra zag op 1 september een **dwergmeeuw** over de Lek vliegen. Dat is vroeg. De meeste dwergmeeuwen passeren in oktober en november, vooral over het IJsselmeer. Annette van Berkel zag op de 12^e een **draaihals** in de Scheffelstraat. Dat is een bijzondere waarneming: tussen 1975 en 2002 zijn zeven waarnemingen van deze spechtensoort gedaan (HAK-S). Sinds half september zijn op allerlei plekken in Culemborg **zwarte mees** te horen en te zien, o.a. het Hoefblad, Stadskantoor en de Telpost (Jan Dirk Buizer, Jouke Altenburg, trektellers). Deze mezensoort van naaldbossen trekt eruptie gewijs naar ons land. Die irrupties treden op door voedselgebrek in de broedgebieden: Noord-Duitsland, Polen, de Baltische staten en Rusland (VON). Twee **boompieper** vlogen in de ochtend van 28 september op uit een veldje langs de Lekdijk in de wijk Goilberdingen (Jouke Altenburg).

Maand: oktober

Aantal ingeleverde

waarnemingen: 35

Soort van de maand: zeearend

Waarnemer: Annette van Berkel

Bosruiter. Foto: Gerrit Jan Klop.

Datum: 11 oktober 2005 in de Beusichemse waard

De vliegende deur, dat is de bijnaam van de zeearend. Met een spanwijdte van 2 tot 2,5

meter is het een van de meest imposante vogels van West-Europa. Annette van Berkel zag het beest in de Beusichemse waard vanuit het noorden op zich af vliegen, waarna een kleine demonstratie 'kijk eens hoe geweldig ik van alle kanten ben' volgde. Paul van Veen wist op internet te achterhalen dat de zeearend eerder op de ochtend ten noorden van Utrecht was waargenomen.

Overige oktoberwaarnemingen

Kleine zilverreigers waren enkele jaren geleden een regelmatige verschijning in de Culemborgse uiterwaarden. Nu het pionierstadium voorbij is zijn onze uiterwaarden minder aantrekkelijk voor deze soort. Tussen fort Everdingen en de stuw van Hagestein worden de uiterwaarden momenteel flink vergraven voor meer veiligheid en natuurontwikkeling. En daar was dus op 3 oktober een **kleine zilverreiger** te vinden (Jouke Altenburg). Een **ooievaar** wist de thermiek boven deze zandvlakte te waarderen (Jouke Altenburg). De eerste **brilduiker** werd de 17^e door een regiowaarnemer in de Steenwaard gezien. Annette van Berkel en Kars Veling zagen op 16 oktober een **blauwe kiekendief** op de Telpost. Op 3 oktober vloog een **slechtvalk** rond de spoorbrug (Jouke Altenburg). De 2^e zag Kars Veling een **smelleken** in de Baarsemwaard. Op de 15^e en de 29^e werd ook een smelleken tijdens het trektellen gezien (trektellers). Een groep van circa **goudplevieren** vloog de 3^e over de Lek bij Fort Honswijk (Jouke Altenburg). Op 10 oktober zat een zilverplevier langs de waterkant in de Everdingerwaard, evenals een jagende **zwarte ruiter** en een **bosruiter** (Jouke Altenburg). Drie meldingen van de **ijsvogel**, bij plasjes pont Culemborg (regiowaarnemer) en op de bekende stek langs het Oeverloperpad (Jouke Altenburg). Om aan de aandacht van passanten te ontsnappen ging een exemplaar zelfs in een laurierstruik zitten! Een **groene specht** vloog 30 oktober over

de wilgeboom (Daniël Beuker). Ook in de tuin van de Julianahoeve en de nabijgelegen hoogstamboomgaard is deze fraaie specht in oktober regelmatig gezien (Jouke Altenburg). Maar liefst zeven losse waarnemingen van de grote **gele kwikstaart**, meest in de omgeving van de Baarsemwaard, maar ook in de stad en 'de Hond' (Daniël Beuker, Jouke Altenburg). Ook tijdens het trektellen is 'de vliegende banaan' regelmatig gezien.

De zwarte mezen scharrelen in oktober nog steeds rond in Culemborg: o.a. 15 oktober op de Wilgeboom (Daniël Beuker). Drie meldingen van een **steenuil** aan de Merelweg en de Hond (Jouke Altenburg en Daniël Beuker). Op 1 oktober zat een **tapuit** bij de stadsboerderij Caetshaege (Annette van Berkel). Een vroege **barmsijs** werd de 28^e door Daniël Beuker bij de Wilgeboom gezien. Ook voor de **kruisbek** lijkt sprake te zijn van een invasiejaar. Op 30 oktober vlogen 35 exemplaren over de Merelweg (Berry Lucas en Jouke Altenburg). Op de 29ste werd al een groepje tijdens het trektellen gezien (trektellers).

De **appelvinken** vliegen ons in oktober om de oren: vier waarnemingen van Daniël Beuker en Jouke Altenburg aan respectievelijk de Wilgeboom (de 15^e, 24ste en 28ste) en de Merelweg (26ste). De 29ste is deze stoere vogel met de bijnaam 'stierennek' op de telpost gezien. Tussen 1975 en 2002 is de appelvink vijftien maal waargenomen, waaronder vijfmaal in 2001 (HAK-S). Dat record is dus in elk geval geëvenaard.

Bronvermelding:

HAK-S, HAK-AL SPECIAL
december 2002 Waarnemingen Culemborgse vogels
(1975 – juni 2002)

VON, Vogeltrek Over Nederland 1976 – 1993, 2002
Schuyt en Co, Haarlem

Goudplevier. Foto: Gerrit Jan Klop

Adressen

Contactadres:

Natuur-en Vogelwacht Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg
Postbankrek.: 83.31.858
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Bestuur:

Kars Veling (voorzitter)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 16 89

Gonda Baard (secretaris)
Martinus Nijhoff 13
4103 WP Culemborg
Telefoon: 0345 - 52 13 94

Yme Jan Bosma (penningmeester)
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 30 08

Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 54 50

Daniël Beuker
Wilgeboom 13
4101 WJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 61 55

Mike van der Linden
Oostersingel 9
4101 AA Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 21 52

Margreet de Nie
Landzichtweg 14
4105 DP Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 67 69

Stellen van vragen aan het bestuur
kan door te bellen of te mailen
naar: bestuur@nvwc.nl

Lidmaatschap en Contributie:

Nieuwe leden en adreswijzigingen
kunnen worden doorgegeven via:
Toine van Laar
e-mail: lidworden@nvwc.nl
of het postadres van
"De Ketelvink"

Betaling geschiedt per
toegezonden acceptgirokaart.
Lidmaatschap per gezin/adres
€15,00 per jaar. Postlidmaatschap
€ 20,00 per jaar. Opzegging
minimaal een maand voor het
einde van het verenigingsjaar.

Coördinatoren:

*Kampen, lezingen, dia-avonden en
cursussen:*
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 54 50

Nestkastenwerkgroep:

Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 01 35

Vogelwerkgroep:

Ingrid Hille Ris Lambers
Eksterstraat 3
4105 WJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 54 96 09

Plantenwerkgroep:

Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 54 50

Insectenwerkgroep:

Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 16 89

Knotwilgenwerkgroep:

Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 43 58

Werkgroep Wintervoeding Vogels

Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 01 35

Werkgroep Natuurfotografie:

Wim Kievit
Verdijkstraat 13
4102 CL Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 45 61

Begeleiding jeugdgroepen:

Gerdit Greve
Merelweg 20
4105 WZ Culemborg
Telefoon: 0345 53 40 00

Monica Noordhuis
Heimanslaan 867
4102 LN Culemborg
Telefoon: 0345 52 16 17

Contact-adressen:

Dierenambulance Vianen:
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
Alarmtelefoon: 06-51 11 12 90
e-mail: jolandevanderklis@hetnet.nl

Kinderboerderij "de Heuvel"

Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 88 09

Steunpunt NME

Pauline Hoevenaars
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 97 41
(dinsdag en woensdag)
0345 - 47 77 91
maandag t/m donderdag)
bezoek op afspraak
e-mail: nmeculemborg@wanadoo.nl

Diverse Natuurorganisaties:

Milieu:
Milieuklachten gemeente
Culemborg
Telefoon: 0345 - 47 77 94
(tijdens kantooruren)
Na kantooruren politie
Telefoon: 0900 - 88 44

Klachten meldlijn gemeente

Culemborg
Telefoon: 0345 - 47 79 59

*Milieuklachten en
informatiecentrum (MKIC)*
Telefoon: 026 - 359 99 99

Veldpolitie:

(Werkhoven)
Den Hartog: 0345 - 55 15 58
(Cothen)
Vrieling: 0345 - 56 16 75
(Zeist)
Meldkamer: 030 - 692 48 24

*Algemene Inspectiedienst
AID groendes*
Telefoon: 030 - 669 26 40 of
030 - 669 26 63

Gemeentepolitie

Triosingel 34
4101 XC Culemborg
Telefoon: 0900 - 88 44

Vereniging Milieudefensie:
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam

Milieudefensie Steunpunt

Culemborg:
Fredrik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 30 97
e-mail: milieudefensie.culemborg@planet.nl

Milieuwerkgroep

Noordwest-Betuwe:
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
Telefoon: 0345 - 51 43 58

Werkgroep Milieu

Geldermalsen:
Henk ten Berge
Twee Morgen 16
4196 JT Tricht
Telefoon: 0345 - 57 39 74

Milieuwerkgroep Buren:

Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
Telefoon: 0345 - 50 20 61

Informatie:

Clubhuis:
"De Ketelvink" voormalig
"Ketelhuis" op Terweijde.

Bibliotheek:

Boeken/verslagen/tijdschriften in
"De Ketelvink".
Informatie en uitleen
woensdagmorgen of op afspraak
Telefoon: 0345 - 52 13 94

Het Vogeljaar:

Jaarabonnement door
overschrijving van €12,55 op
girorekening van de N.V.W.C.,
ondervermelding van
"Het Vogeljaar"

Verbandtas en -trommel:

Voor alle activiteiten is er een
verbandtas en -trommel aanwezig
in "De Ketelvink". Aanvullingen
z.s.m. na gebruik doorgeven aan
de beheerder:
Ellen Geleedst
Dorpstraat 24
4111 KS Zoelmond
Telefoon: 0345 - 52 19 53

Inleveren vogelwaarnemingen:

e-mail: waarnemingen@nvwc.nl
Invulformulier te vinden op www.
nvwc.nl of via
de speciale bak in "De Ketelvink"

Vogelopvang:

Alle "wilde" zoogdieren en vogels,
die hulpbehoevend zijn kunnen, na
overleg, gebracht worden naar:

(tijdens kantooruren)
Kinderboerderij "de Heuvel"
Jan Kaper
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
Telefoon: 06 - 51 57 23 05

(na kantooruren)
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
Telefoon: 0345 - 53 01 35

Postadres Redactie De Hak-al:

Ellen Geleedst
Dorpstraat 24
4111 KS Zoelmond
Telefoon: 0345 - 52 19 53
e-mail: redactie@nvwc.nl

Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:

N.V.W.C.
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg

december	7	woensdag	20:00	vakantiefotoendigitaalplaatjesopnaambrengavond
	10	zaterdag	09:00	Knotwilgen snoeien
januari	19	maandag	20:00	Thema-avond – bomen in Culemborg -
	6	vrijdag	19:00	nieuwjaarsbijeenkomst
	9	maandag	20:00	bestuursvergadering
	14	zaterdag	9:00	Green Rangers & knotwerkgroep
	16	maandag		Deadline jaarverslag
februari	20	vrijdag	20:00	lezing
	28	zaterdag	9:00	Roofvogeltelling & Green Rangers
	29	zondag		roofvogeltelling
	4	zaterdag	9:00	knotwerkgroep
	11	zaterdag	9:30	Green Rangers
	13	maandag	20:00	bestuursvergadering
	17	vrijdag	20:00	lezing
maart	18	zaterdag		Excursie Oostvaardersplassen VWG
	25	zaterdag	9:00	knotwerkgroep
	4	zaterdag	9:30	Green Rangers
	6	maandag		Deadline <i>Hak-al</i> nr: 1
	11	zaterdag	9:00	knotwerkgroep
	13	maandag	20:00	bestuursvergadering
april	17	vrijdag	20:00	lezing
	18	zaterdag	9:30	Green Rangers
	25	zaterdag		Fietsen naar en wandelen in de
	27	maandag	20:00	Uiterwaarden
	1	zaterdag	9:30	jaarvergadering
	10	maandag	20:00	Green Rangers
	19	woensdag		bestuursvergadering
	21	vrijdag	20:00	plantenwandeling
22	zaterdag	9:30	lezing	
	24	maandag		Green Rangers &
				vogelfietstocht rond Culemborg kernledenavond

6 maart deadline kopij *Hak-al*

Kijk voor het laatste nieuws op www.nvwc.nl